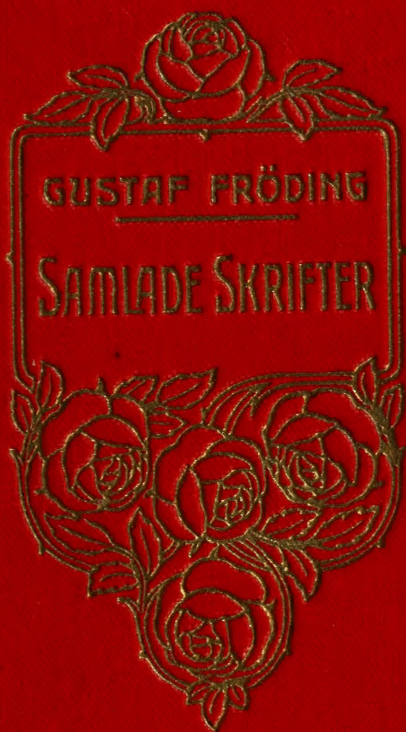
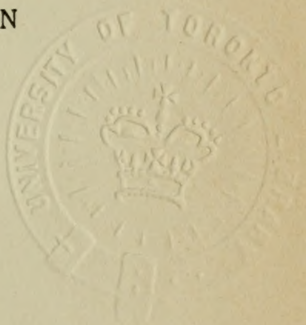

3 1761 07466290 9

GUSTAF FRÖDING
SAMLADE SKRIFTER

GUSTAF FRÖDINGS
SAMLADE SKRIFTER

MINNESUPPLAGA

FJÄRDE DELEN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

GUSTAF FRÖDING

RÄGGLER Å PASCHASER

PÅ VÅRAT MÅL

TÅ

EN BONNE

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

BOKA NUMRA ETT

Min goe vän,

Annersch Jansa i Bråtane, Brönske,

tillägner ja diss här rägglan å paschasan te tack för all di gla stunner ja hatt tå hanses berättningskônst.

Boen.

Förola.

DI mäst tå di här rägglan å paschasan skrivd ja först ôt Kallstatininga, för dä bönnra i Varmlann töckt dä va rolitt te läs tocke. Å atte ja nu gir ut dôm i e bok, d'ä bar för te förtjän litt pänga, för pänga behöver en så mö en kan få.

D'ä int ja sôm ha hett på allt, utta ja ha hört dä mäst tå ann fôlk, men ja ha satt ihopp'et, satt dä skull gå an i Kallstatininga. Te äxämpel dätt här ôm Skenerkutt, dä ha ja hört tå Annersch Jansa.

Sômma töcker fäll att dä int ä dä rätt måle, vasken rekti frissdalsk äll jösshärsk, för se ja ha vôr bå i Frissdaln å Jösshär å annastans åg, satt ja blanner ihopp.

Men dä får di fäll orsäckt.

För räxten går sockenmåla bort nu å dä blir ett blannmål tå alltihopp. Å så har di dä här skollärermåle, sôm ä sôm e tröckt bok å dä fördarver allt va mål hetter. Om trätti år ä dä ingen i hel Varmlann sôm begriper ett ol tå vårat mål — satt d'ä allt bäst te skriv å läs på't, mennas ti ä.

Boen.

* * *

Gamle Strutt å Skenerkutt.

DÄ va en gutt, di kall Skenerkutt,
i Västre Bogen i skogen.
Dä va en bonngôbb, di kall för Strutt,
där öst i Löcka i Bogen.
Å dä va ingen så rik sôm Strutt
å ingen fattir än Skenerkutt.

Men Skenerkutt va den varst te kutt
å skutt å kappränn på jola,
å engang kutt'en te gamle Strutt,
sôm satt å ok bål i sola.
»Hôll inne kampen din, fader Strutt,
å hör på rolitt,» sa Skenerkutt.

»Se dä ä tocken att ja ha fått
ett ög te dotra di, Lena.

Fäll ä ja fatti å bar å blott,
men ja ä dockti i bena,
å tockna värktyger, fader Strutt,
en kommer langt mä,» sa Skenerkutt.

»Dä va på dôm, sôm ho stog å glutt
i jåns ve lea ve Löcka,
da kutt ja fram,» töckte Skenerkutt,
»å bynnt å klapp'a å tröck'a,
först sa ho: släpp mä! sen sa ho: hutt!
sen ga ho jaol te Skenerkutt.»

Å Strutten môrr fäll å ment tro på,
att va'n så dockti i bena
å va'n så modi, så skull'en få
bå halve gårn hans å Lena,
men bar på så vis, att Skenerkutt
hannt försten fram, töckte gamle Strutt.

Å Strutten dängde å slog sin kamp
å Skenerkutten han gnodde,
dä va ett ränn å dä va ett tramp,
de vren i väg satt dä snodde.
»Du blir allt ätter,» sa gamle Strutt,
»Hå, vänta bare,» sa Skenerkutt

å gjord sä lätt sôm ett litte agn
å gjord små hôpp, som en utter
å gjord en dans ikring Struttens vagn.
— »Dä va da skam, va du kutter,
dä går ikringkring för mäj,» sa Strutt.
»Åh jojo men,» töckte Skenerkutt.

Å Skenerkutten han la på täng
å Strutten smacka å rappa.
När Löcka syntes ve näste sväng,
stog dotra hanses på trappa
å hang ôm halsen på Skenerkutt.
»Du får fäll ta'a,» sa gamle Strutt.

* * *

Dumt fôlk.

Å GUBEVARS för dumt fôlk!

Att en annan, sôm inga lärdom har, int allti ä sôm en ska, d'ä inga unner, men når di, sôm ska va för mer, int ä klar i bokstaveringskônsta en gang, d'ä lett.

Te äxämpel dä va en söndasmôra, sôm ja geck å spanklér på landsvägen. Da kommer dä en harrkär gånass mä glasyger för yga å smal å vesen va'n, tocken sôm tocker ä.

»Gudagen, min goda man,» sa'n. »Vet han, vart jag ska gå för te komma te prästgårn,» töckte'n.

»Håja, nock vet ja dä,» sa ja. »D'ä inga kônst te komm dit. Når han ha gått ett litt stöck länger, kommer han te en väg te vänster, men den ska'n int gå, utta bar fortsätt tess han kommer te näst vägskel, där dä tar å te höger, där ska'n gå.»

»Mä se,» sa harrkärsillänne å såg fundersam ut änna sôm dä int skull var klar grejer. »Mä se, inte te vänster, men te höger. Nå vidare da.»

»Jo, når'n da ha gått ett stöck te, så kommer'n te e å, å i åa ä e ö.»

»Vasa,» sa'n.

»Å i åa ä e ö,» sa ja.

»Men va i all ti ä dä ni säjer, a, o?» sa'n.

»D'ä e å, vett ja,» skrek ja, för ja ble rasen, »å i åa ä e ö, hörer han lite, d'ä e å, å i åa ä e ö.»

»A, o, ö,» sa'n å dämme geck'en.

Jo, den va nôe te dum den.

* * *

Illackt fôlk.

BOEN satt å åt,
kärnga satt å gråt,
barna rände
sôm möss ikring,
dä va ett stort illände
för ingenting.

Boen gräla å gnall:
»dra för fanken i vall,
tvi ett tocke läte,
en får inga ro te äte!»
Kärnga va blek,
barna skrek,
trättinga tog te,
o, ack å ve,
men vafför i all väla
di larma å gräla

å rett ôpp sä alltmer
å vänd ôpp å ner
på allt mälla take å gôlve,
dä vesst di int sjôlve,
men hele sockna vet,
att dä va illackhet,
för når allt kommer kring
di illacke trätter för ingenting.

* * *

Nils Uttermans harrgårsfal.

NILS UTTERMAN va änn sôm rektit bra te spel på dragspelsinstrumänt å på fejol. Ve all potatisdansan å ann rolighet, gôsan å jäntan i sockna hadd, va'n mä å hjälfft te, satt dä int skull bli lessamt. Han hadd mang sôrts låt i speldone sett, bå tockern därn sali låt å tocken därn kopstôlli. Te å mä harrkäran var rogat tå te hör'n spel, når'n satt å gnall mä piglocken bål i hagan å skogbackan.

Hällers va'n nock litt veli å unnli på mang di vis. Han bodd int i hus sôm ann fôlk, utta va hemm på landsvägen. Om sômmern sôv'en i skogen, ôm vintern feck'en sôv bål ve bakommen i stôgan, men allri sôv'en mer än e natt på samm ställ. Var'en kom feck'en ett mål mat, för dä att han kunn spel å för dä att fôlk töckt dä va sönn om en tocken veli krake. Pänga hadd di int te gi'n å Nils vell int ha

tock häller för dä att han trodd att Den Ful sjôl va i slantan. Men tobak å brännvin töckt'en ôm å dä tog'en imot, nå'rn ble bjudd.

En kunn se på uttaskrefta att'en int va rekti. Han geck för dä mäst barfoten å på hôvv hadd'en en gammel körkhatt, sôm hadd vôr svart, men den va blidd grön å va bra nock teknocklat bå framte å bakte. Di sa, att Nils hadd stôl'en frå e fôggelskrämma, men ja tror att'en hadd fått'en tå gamle prosten. Hällers hadd'en på sä en lang uttarock, sôm va hart täjen tå vär å vinn, å den brukt'en bå dag och natt å vinter å sômmar å den va bå skafferi å kappsäck ôt'en, för han hadd sprätt ôpp fecksömman, satt hel rocken ble sôm e feck. Å där förvart'en alt ha ågd tå löst å fast.

I syna va'n alt så tämmli uttäck te se. Skägg hans å hår hans hang vilt i kring'en å svart va'n sôm en tatter å titt gjorl'en unner lugg å kôrt å kônsti va'n bå i tal å i vänninger. Dä va mang sôm ble liksôm litt ängschli når di mött'en i skogen, men hällers va'n beskeli å vell int gär nôa männisch förnär.

Dä va en gang ja kom te bruke en kresti-himmelsfärsda, når dä le imot kväel. Da satt Nils Utterman på broräcke ve kvarndammen,

å spelt mä klaver sett. Dä va den låten han allti brukt å spel når'n va esammen. Den va gjord ätter en gammel skôjertrall, sôm bynnt så här:

»Å hör I gôssor, å hör I gôssor,
vafför ä I så gemen.»

Ja neck ôt'en å satt mä på räcke mett imot för te ly på'n. Da kom unga patron gånass.

»Gudagen, Nils,» sa'n, »dä va vackert dädära.»

»Hå skäli fal,» sa Nils å titt ôt ett ann hôll — »fell kan'a mang fler låtar tå bätter schlag.» Å dämmä bynnt'en på mä »Blomsterklädd kulle satt Hjalmar å kvad».

»Ja, dä va bra dä,» sa patron, »da kan Nils gärna gå mä ôpp te harrgårn å spela litet för ôss. Dä ä nåra unga fröknar, sôm har hört talas om Nils och gärna skull vell höra ett stöcke,» sa'n.

Allri ol sa Nils, men stack spelvark sett unner armen å förd mä. Han brukt int å nek, når han ble bedd te spel. Ja geck ätter för ja tänkt att Nils skull gör nô kopett, satt han behövd hjälp.

Nu vet en valls herrskapsfôlk ä. Di har

int varst mö te gär å däfför ä di rogat å te se tock sôm ä kônstitt äll på ann sätt uvant.

Å når en fatti stacker ä stôlli äll ha gjort nô ont äll ä unnli på nô ann vis, da ä de e ren gläj för tock fôlk te titt på en å skôj mä en å lätt främmat fôlk se hocka kônsti sak di har å förevis. Å så läng en ä uvanli nock, ä di beskeli ve'en, men når den varsti unnliheta ä övver kör di ut'en. Sjôl ha ja vôr mä på't en gang å på samm sätt geck dä för Nils Utterman.

För mä däsamm vi kom fram te fröknan i trägårn å patron talt ôm att dä va Nils Utterman sjôl han hadd mässä, bynnt di slô sä på knäa å fliss å gi sä levnass övver. Å patron ga'n ett glas kunjak å ba'n sätt sä, å fröknan bynnt å fråg ut'en, var ha va iffrå å va far hans å mor hans hett å valls han hadd lärt sä å spel.

»Va di hetter dä vet di på are sia tjärna å sjôl bor ja där räven går,» sa'n. »Spel mett ha ja lärt me tå gamle Skrömt i Blåbärsåsen, så nu vet I dä,» töckt'en å såg fali unnli ut. Dä va mang sôm trodd att Nils int va så stôlli, sôm'en gjord sä å att'en talt tocke jål bar på môn.

Fröknan di fliss å flin å titt på hôrann

å patron han sa: »d'ä gôtt ômgäng du har, Nils,» sa'n.

»Ja d'ä dä,» töckt Nils han — »d'ä ill herrskap hel kånkarången,» sa'n.

»Ja skull vill mål' åtå'n i färg,» sa den en frökna — »han ä bra te modell,» sa'o.

»Håja, men da behövd'en alt kamm sä litt bätter,» sa patron.

»Nä, just tocken skull han var,» sa frökna »men spel nu, Nils,» sa'o — »dä vackersta du kan,» töckt'o.

Da tog Nils fram piglocken å bynnt å trampolér mä fôttran ä drillér på spelvarke mä lange finulie låter änn sôm når klockern speler förspel i körka. Å sänna drog'en sta mä »Gullmann i fôle» å »Kung Kal den unga hjälte» å mang tocker herrskapslåter.

»Ja, d'ä nock bra, Nils,» sa patron, »men dä där ha du int lärt dä tå gamle Skrömt i Blåbärsåsen — tock där ha vi hört fôr, kom mä nô sôm ä frå are sia tjärna.»

Da vänd Nils sä bort iffrå dôm, änn sôm han skull skämms, å spelt e gammel vis, ja ha hört mor mi sjong mang ganger, ôm e prinsess, sôm va esammen i dä främmande lann å sörd sä fördarva. Ja töckt dä lät änna kaf fint å vackert, men fröknan å patron di

skratt satt tåran rann, för dä att di va uvant te hör tock på hannklavér.

»När sola går ner, blir uvan gla,» sa Nils Utterman. Han hadd alti olspråk teress, men dä va allri rekti olspråk, utta tocka han sjôl hadd lag te.

Men patron å fröknan flin bar varrer ända, för dä att di såg att Nils var rasen.

Da slog'en te mä e jösshärspolsk, satt dä vischa å vren å så helt'en tvart ôpp å lag sä te å gå.

»Vänt litt, Nils,» sa patron och geck fram te fröknan mä hatten sin å ba dôm sal ihop te en skänkadus ôt spelmaen. Di tog ôpp vansin tiöring å så la patron dit en åg å räckt hatten te Nils. Men han bar vänd sä ôm å sa asch.

»Ja tror du ä höckfärdi,» sa patron — »se här, ta't du,» sa'n å nödde'n mä hatten, men Nils slog te hatten, satt slantan flög, å dämmä stack'en spelevarke unner armen å geck sin väg.

»Hutt, drummel,» sa patron, å senna vänd'en sä te fröknan å sa: »Ja där kan en se valls dä går når en vill var vännli mot tocke fôlk.»

Men når ja kom ner te broa igen satt Nils Utterman på räcke å spelt sin gamle låt.

Ja frågt'en vafför han int vell ta slantan, han sôm va så fatti, å sa te'n att'en hadd bôr sä uhöffsa ôt.

»Den sôm tar slant för spel ä såld te den Fule,» sa Nils Utterman å mä däsamm spelt'en ôpp igen:

»Å hör I gôssor, å hör I gôssor,
vafför ä I så gemen.»

Men nôa harrgårsfal ha'n allri gjort senna dess.

* * *

Nils-Uttermans-Räggla.

MI mor bor i Åvävvlaland bål i väst,
min far bor i berga där nol,
ja har inte släkta i trakta härnäst,
ja ä sôm en gäst,
den jänta ja likar sôm bäst
bor västa för måne å östa för sol.
Min gamle fejol ä min häst,
sôm för mä dit östa för sol,
te Åvävvlaland bål i väst
å langt nol i nolerste nol.

* * *

Rot-Johan.

JA minns Rot-Johan.

Han va rothjon i Klaknäs å flött iffrå den en gårn te den anner hel åre runt — på dä vis att han va längst ti på di stor gålan å minner ti på di små. På sômma ställ va'n bar i fjortan dar å inga stans kunn en säj att han va hem när säj.

För dä mäst feck'en bo i den varst vråa di kunn let ôpp ôt'en — för han va för uttäck å lorti te var iblann fôlk. Näggu ja ha sett en skröplier skrôtt. Han va en litten skack å vinn kär, sne i ryggen å kroki i bena. Hôvv hans va vre på sne, näsa va lang å bre, yga titt i fyrskaft å unnerkäften va stor å firkanti. Arman hang langt ner ôm knäa å nävan va sôm ett par stallskôvler.

En kunn int säj just att'en va mö lik e männisch — han va mer lik en tocken där

gammel snevren granstôbb mä môs på. Å te själa va'n fell int så fali mer langt kommen än en gammel veli varg, sôm int mer dôger nô te.

En vesst int va en skull tänk ôm'en, når en först gangen såg'en komm gånass ätter landsvägen. En kunn mäst töck att dä va gamle Skrömt sjôl. Lapp hang ve lapp på'n ätter ryggen å bena — han knek å vre sä vint ve vart steg han tog. Di lang vit hårtestan hang ner över yga å käkan på'n å dä rann ilänn tå tobaken kring mun på'n.

Om en da hälst på'n, så vänd'en sä ôt anner sia å spôtt tå ilskenhet. En kunn hör valls han geck å spôtt å las ulöck övver en, så läng han trodd att en kunn hör'en. Tocken va'n.

Itnô gang kunn'en häller gär för föa han feck — å int vell'en häller bju te. Når'n va ong, hadd di slag'en mä käpp för te få'n te arbett. Dä hjalp såppas att di feck'en te hogg litt ve, sa läng dä va nôn sôm såg på, men mä ett han ble esam slängd han öxa iffrå sä å geck på höränn å la sä å sôv. Satt all stryken han feck den gjord en bar fôlkilsk å fôlkskygg — lik lat å istadi va'n å ble'n sôm fôrr.

Dä enda han töckt va nô tess, dä va mat — gröt å mjôlk å joläppeldôp dä va dä högst han känd te här i vala. Men gunåda gröten ifall han va vebränd — da slängd'en grötfat sett bål ätter gôlve å bynnt å spôtt å svär. Dessuttamä va'n begiven på te stäl å snatt alt han kom ôt å te gär ugang bar tå illackhet.

Dä va mang, sôm töckt att en tocken int va värd te få mat — en tocken bol int få lev, töckt di. Allri sa'n så mö sôm tack för alt fôlk gjord för'en, å alt sôm va i'n va dä illackt å avensjukt.

Men ja ha tänkt dä, att når en alt iffrå början ä snevren å teknocklat bå te krôpp å själ, så ä dä näggu int så gôtt å var fôlk. Kanski att Rot-Johan va dä bäst han kunn bli i all fall. D'ä för mö begärt att den sôm ä blinn ska se, den döv ska hör å den lam ska gå — å da ä dä fell åg urimmlit att den, sôm ä född illack, ska var go.

För räxten hadd nock Rot-Johan nôa gohet i sä, å en vän hadd'en da här i vala, fast att dä bar va en gammel fôlkonn dalbohunn, sôm ränd ikring i Västre Klaknäs. All männischer skälld'en på, å kom han ôt bet'en alt åg — men Rot-Johan å han, di va go vänner di. Gôbben stal gobeter ôt hunn å hunn va te

sällskap å gläjje ôt gôbben — di va sôm två brör.

Mang ganger ha ja sett di bägg lat kräka ligg å sôv si om si mä hôrann bål i en skogsback — å ja töckt att dä lik bra kunn var ett par gamle utsparka å ill mäkomne dalbohunner sôm ett par gamle varkbrôtne rotgôbber. Di va int hemm nôa stans på jola nôen tå dôm å fôlkonn va di bägg två på hel vala å däfför tydd di sä tesamma.

* * *

E beskeli jänte.

DÄ ä så mört för mäj i vala nu, käre du,
som i a hôle, käre du.
— »Men käre söte gol lelle du, käre du,
va ä dä vôle, käre du?» —

Ja ä i tocka stora gromma nö, käre du!
— »Åh kôrs i all mi ti, käre du!» —
Ja tror ja går å slôr mä dö, käre du!
— »Ahnä, lätt bli, käre du!» —

För dä di sier du vell ha en ann, käre du!
— »Di kanske lög, käre du!» —
Å att ja ä för dåli te gå an, käre du!
— »Du kanske dög, käre du!» —

Men ôm ja ba dä ôm en tocken där, käre du?
— »Frest på å be, käre du!» —
En tocken där, di kallar plocke bär, käre du?
— »Nå så köss te, käre du!» —

Men ôm ja kom te stôga di härnäst, käre du?
— »Så slapp du in, käre du!» —
Å ba dä följe mä te näste präst, käre du?
— »Så kör i vinn, käre du!» —

* * *

Hallidajen.

D'Ä fäll int varst rolitt te var doktare, men int ä dä fäll häller så hemtrevli te ha en rasen doktare in i stôga, sôm svär å skrämmer vete tå gamle männischer. Men dä kan di fäll int hjälp. Di ä fäll tocken.

Mang doktare ha ja sett å all så ha di vôr tocken där »bit-å» å »dra-i-väg», når en kommer in å ställer sä te berätt å lägg ut för dôm, valls sjuka ha kom ôpp å valls dä känns. Dä enda, di har te sej ä: »räck ut tonga» äll »klä åddä».

Men den aller varste doktare te var rasen, dä va en di kall Hallidaj ve Björkstafôrs, Hallidajen han va int fôlklik.

Hår hans dä stog rätt ôpp på'n sôm bôrst, tätt å grått va dä sôm en stôbbåcker, ygbryna di stack rätt ut å yga va sôm en kvekell bak bål mä en bôske. Stor tjock muntaser hadd'en

å stort tjockt pulsångskägg ve öra, å alltihop va dä grått på'n, klära va grå å hatten va grå å skinne i syna va grått, dä mä. Jaggu kunn en mäst bli grå sjôl, når Hallidajen kom in.

Men dä, sôm va aller varst på doktar Hallidaj, dä va käften. Fint rakat å slät va unnerläpen å haka på'n, men mun va sôm en kniv i en hackelsemaskin. »Knips» sa dä var gang Hallidajen sa nô å dä va änn sôm en blidd åkleppt ätter halsen.

All männischer va di rädd för'n. Te å mä kvennfôlka helt sä unna för'n, fast att Hallidajen va ugeft. Han knep fäll å dôm, når di kom å gjord sä söt för'n.

Sjôl geck ja allt hälst unna för Hallidajen, ja åg, å hadd ja ont i magen, så geck ja allt häller te gamle Kvast-Kersti i Kastrulltôrpe.

Men så va dä en gang att mor mi bidd så ill illänni tå rosen, satt ja va pockat å gå ôpp te Hallidajen, fast att dä stog hart ôt. Dä va mang kraker, sôm satt uttaför å vänt på te bli insläfft å blek va di, för di vesst int valls dä skull gå mä dôm därinn när doktarn.

Rässôm dä va geck dôra ôpp å en fatti stacker kom ut.

»Nästaman,» röt dä te därinnafrå, satt de skvatt te i hel väntsal uttaför.

När de ble min tur å ja skull in, så jämt rakt slant dä ur mä, dä ja skull säj, dä va rent väck för mä.

»Jag skull be få fråga doktarn» — nä, dä va int di rätt ola — »ôm atte ja nu ba doktarn gå mä» — nä, dä störtna å för mä den gangen åg — »doktarn kan fäll int var så innli golit beskeli» —

»Va vill du?» skrek Hallidajen å klefft te mä mä munkniven å stack te mä mä yga.

»Mor mi har rosen i syna,» rann dä ôpp ur mä mä ett tag.

»Jaså, var bo ho?» sa Hallidajen.

Den gangen töckt ja att dä va litt glaer i yga på'n å däfför tog ja mo te mä å bynnt beskriv vägen för'n.

»Håja, d'ä tämli langt — mässé, ôm en räcktner iffrå den stor lönna ve bruke, så kan dä fäll var — mässé — e halvmil å en åttendel äll så, men ifall att'en räcktner frå såga, så —»

»Va hetter ställe, där kärnga bor?» röt Hallidajen te.

»Hulte i Västre Klaknäs,» spelt dä ôpp i mä mä en enda gang, för når en ä rädd, ä dä ännsôm att dä taler ur en, hocke en vell äll int.

»Hämt mä klocka fem i afton mä karjol,» sa Hallidajen.

Men dä va just int meninga att vi skull ha Hallidajen ända hem å ja hadd tänkt att'en bar skull ornér saker te'a, satt jag stog fäll kvar å febbla å klådd mä i nacken. Da peckt'en bar på dôra å såg på mä å jaggu va dä sôm e usynli hann hadd tag å vänt mä å hatt ut mä.

»Nästaman,» röt Hallidajen te.

Int för att ja hadd nôn karjol å dä kan en fäll int begär häller tå en fatti stater, men ättersôm att ja hörd unner bruke, så feck ja allt bå häst å åkdon tå stalldrängen ôpp ve harrgårn.

Mällerti ble dä fäll litt övver fem, når ja helt mä karjol uttaför doktarns — en åtte ti minuter, dä va fäll int så falitt.

Doktar Hallidaj stog allt långe i dôra han å hadd klocka i näven.

»Klocka fem, sa ja,» sa'n och dämmä steg'en ôpp i karjol.

»Ta hit,» sa'n sänna å tog fatt tömman å sänna vren dä i väg, ska ja säj er, för Hallidajen va int den, sôm sparte på en kamp.

Int ett enda ol sa'n på hel vägen uttôm att'en sa: »ligger ho?» — en gang.

»Ja, dä gör ho, å blårö ä ho i syna tå utslag,» sa ja.

Nu va dä mällerti så att gamle Kvast-Kersti i Kastrulltôrpe hadd blidd tekallat te mor mi, mennas ja va ätter doktarn å ho stog just å smord ôlj mä pepper i syna på mor mi, når ja å Hallidajen kom in.

Mor mi ôja å illsvidd sä, för dä sve fäll, når dä kom pepper i yga på'a.

»Dra åt hällvette, förbannade spåkäring,» sa Hallidajen å Kvast-Kersti sack ihopp sôm en tomsäck.

»Ta hit vatten,» sa'n sänna å ja feck ôpp e skop mä vatten ur vassån te'n. Sänna tvätt'en sjôl peppern å ôlja ur yga på mor mi å bynnt fråg ut'a ôm sjuken.

»Ja vi ska se te, vi ska se te,» sa'n å ble ännsôm litt blier, når'en såg så bekömra mor mi va. »Har I nô papper,» frågt'en å såg sä ômkring på all dåliheta i stôga vånn. Ja, ja feck fäll fram baken tå ett gammalt brev iffrå bror min i Amerika, för dä va ing ann papper testärs.

Ja, Hallidajen satt sä te rit ihop sett resäft, men på bole låg dä allt en gammel gröt, sôm Kersti hadd lag te te ômslag ôt mor mi, å doktarn feck armen i't. Mä ett for'n ôpp å

ga Kersti ett nytt illblängen, men så satt'en sä igen å feck unna gröten, satt'en kunn skriv. Sänna tog'en ôpp en tvåreksdaler å la på bole.

»Se här,» sa'n, »dä här ä te medcin, ajö.» Å dämmä lag'en sä te å gå å vell rackt int hör på all mor mis tackninger. »Äh prat, äh prat,» sa'n.

Dähär va fäll bar snällt tå Hallidajen å alltihop hadd fäll fått slute väl, ôm int dä här ävie kräke Kersti hadd töckt att nu skull ho trä fram å gär sett te, sôm tocka kärnger bruker.

»Se, ja ska nock hjälp te, för litt betalning,» sa'o — »se, ja ska nock få stönner å titt hit rässôm dä ä, för litt pänga,» töckt'o — »se ja ska nock se te'a iblann för litt pänga,» geck ho på.

»Håll mun, käring — om du stecker dej hit mä din pepper, så ska ja smörj dej mä pepper ja, ska du få se,» sa Hallidajen å slog dôra igän, satt dä sang i stôga å mor mi helt på te ge ôpp aen.

Sänna steg'en ôpp i karjol å ja bakanpå ätter'n å sen vren de iväg sôm en ellraket.

Nä, ja töckt int ill om Hallidajen å dä va inga sönn ôm Kvast-Kersti, för ho förtjänt

int bätter, å nock va de bra tå'n att'en gjord mor mi så halvtämli bra tå rosen, men dä hang på ett hår att'en hadd skrämt ihjäl'a, å dä va fäll int så bra för'a kanski.

* * *

Tre käringer i en backe.

DÄ satt tre käringer i en backe,
å di va vinne å di va skacke,
di peckte finger, di sträckte nacke
å smala geck satt på alla tre:
»å kôrs i jemini, kôrs i jemini, kôrs i je!»

»Å se på hômmen, å se på henne,
han hisser ôpp'a på lagårsränne,
å kôrs i je, tocke stort illänne,
han klapper henne, o je, nä se,
å kôrs i jemini, kôrs i jemini, kôrs i je!»

»Dä här ska ut över hele sockna,
att ho ha gitt sä å han ha lock'na,
å guschelôv, att vi int ä tockna,

nu kösst'en henne, o je, nä se,
å kôrs i jemini, kôrs i jemini, kôrs i je!»

»Jo, di ä söte, jo, di ä ömme,
ôm tocka fal skull int vi kunn drömme.»
— »I ä för gamle, I ä för grömme,»
mä ett ur skogen dä vrôla te.
»Å kôrs i jemini, kôrs i jemini, kôrs i je!»

* * *

Gamle Johannes.

NÄR ja tjänt ve bruke te Björkstafôrs, hadd di en gammel gôbb där, sôm di kall Gamle Johannes. Han hadd vôr där sänna lang ti tebakas å hadd fäll vôr den bäst kärn di nônstiner ha hatt där, ätter va ja kunn hör tå di gamle ve bruke.

Dä fanns inte e sak, sôm int gamle Johannes kunn gär, når'n va ong, sa di. Int nock mä att'en va varsten i allt va utarbett hett, slôing å plöjing å köring å allt, men han hadd ett tock förstånn på all årninger mä fôlke å mä hel lantbrukation, satt bå förvaltern å patron la rå mä'n iblann å atte han feck gå å rättrér sôm rätter, når int den rätte rättern va testärs.

Va belanger häster, va'n en överman, sa di, å mang ä dä hikstorier ja ha hört ôm, valls han ha betvöng rasne hingster å valls

han ha kört rätt mä skenske kamper. Frua va falitt rädd te kör å når ho skull in te Kallsta för te gär ôppköp, va dä allri vart att dä va nôn aen på kuskbocken än Johannes. Han va säker, töckt ho — di are va int så rektit te lit på. Å däsamm töckt brukspatron, satt når'n rest in te stan mä pänga, hadd'en allti Johannes mä sä, för dä va tryggerst te ha en tocken stö kär ve sia, ifall dä kunn bli nôa ufre hål ve Krôppkärrsskogen äll Svinbäcken, där landstrykran höll te fôr i vala, når di va på väg te Nôrget.

Men dessuttamä lär han ha vôr en jäger å fisker utta make på denne jola. Han lär ha vôr ett rennt äxämpel te få räven i skôthôll å abbern te napp, sa di, å däffför kan en fäll förstå att dä va Johannes, sôm va genralmajor, når harrkäran ga sä ut på jakt å feske.

Men dä va int nock mä dä, utta Johannes lär ha vôr en tocken där'n mangkônstmäster, sôm sômma ä iblann. Han kunn kitt ihop postelin, kunn han, han kunn lage klocker, kunn han. Svarv svarvsaker sôm en svarver, sneckre å smi, va'n lik utmästrat i å ble dä nô fel mä pejano hos patrons, kom småmansellen å ba sin gullsöt lell Johannes te lag'et

ôt dôm å dä feck var e fali sjukdom mä spelvarke, ifall att int Johannes doktra ihop'et.

En skull fäll tänk att en tocken betrodd kär kunn kom te stig i gradra ätter lang tjänst, ôm int fôr, men hur dä va, så va int Johannes go te å kom länger ôpp än te gårdsdräng. Di sa, att dä kom an på att'en va för stursk, satt'en int vell tal för sä sjôl. Han ment, att tock skull int han tal ôm, di skull vet te ôppvärdér hans värderning ända, för han hadd allt gräjer på att'en va den'en va. Å så va dä dä att förvaltern la sä imot'en.

Se, dä va den egenheta mä Johannes, att'en va litt storakti övver sin mang kônster. Kom di mä nôa sak, han allri hadd sett, så ble'n just allri nô förunnra äll förhäpna, å dä enda han sa va, att han skull se på saka, dä skull fäll bli bra mä den. Å når'n hadd fått e rekti kônsti sak lagat, kunn'en fäll int hjälp att de änsôm sken i yga på'n å småskratt ikring mungipan på'n, för han va allt höckfärdi övver att'en va en tocken schenjör.

Nu va mällerti di ong bokhôllran på kantore rogat å te å gå å titt i värkstan, där Johannes stog å mästra mä sin kônster, å te å ret'en mä att dä int va rätt gjort, dä han hadd gjort. Å da ble'n allti sur å grini å titt ont

unner lugg ôt dôm, men dä end han sa va: »gär't, gär't sjôl får I se!»

Da va dä en gang sôm förvaltern hadd en go vän på besök å för te bju'n på nô särskilt, fant'en på te ret Johannes onn. Å når di kom in te värkstan hos Johannes å Johannes såg att han skull bli gjort te narr inför en främmat, bleka dä fäll te i yga på'n, för han va vesst inte gla den dan.

»Hör nu, Johannes,» sa förvaltern, »den här postelinsbrecka ha du allt kitt ihop snett. Se här, d'ä ju alldeles snett,» sa'n å visst brecka för kamraten sin.

Johannes sa itnô, utta bara fila på sin mässingsljusstaker äll va dä va han kunn hôll på mä.

»Jaja, Johannes får fäll gär ôm'et, häll också får vi fäll skecket te Kallsta, så blir dä fäll bätter,» sa förvaltern. »Men se här ä e anna sak — jaså den här elltanga ha Johannes lött ihop. Dä va en fali knöl dä här, ska dä var tocken, tro, Johannes?»

Men Johannes han svart int ett enda ol — han bare slängd staken iffrå sä å ännsôm vell stig ôpp å gå. Gamle Stall-Ola, sôm va mä därinne den gången, sa att Johannes va

grå i syna tå rasenhet, men så satt'en sä igen å tog ôpp arbet mä staken.

Förvaltern stack tonga i käken ôt sin go vän, sôm va mä, å bägg två smågren di ôt Johannes.

Ifall di nu hadd gått sin väg, hadd dä fäll int ble nô tå dä hel. Men förvaltern töckt dä va så rolitt, satt han kunn int lätt bli å ta ôpp mä den dåli löinga igän.

»Ja, jaggu va dä här en rekti knöl dä, Johannes, tänk va frua ska unner, når ho får se den här knöl'n — jaså, dä här ska var e löing dä. Se här, dä här ä hopalött,» sa förvaltern å den andre harrkärn lôddes sôm han skull unner mö övver den store knöln, han mä.

»Gär't, gär't,» sa Johannes å försökt å hôll sä still, fastän att dä va en rykenass äll i'n te far ôpp och gi förvaltern däng. »Gär't gär't, harrkärer,» sa'n.

Men dä va just di ola förvaltern hadd stått å vänt på att'en skull säj, för dä va di sôm hadd blitt olspråk ve bruke — »gär't, gär't, sa Johannes» — å han hadd gitt sä fasingen på att Johannes skull säj'et en gang te.

»Ånänä, d'ä fäll int så lätt häller te lö ihop e elltang — men lämmä se staken du har där

— hå kôrs i all vala, va ha du gjort ve staken,» sa förvaltern å röckt staken te sä.

Mä ett flög Johannes ôpp å feck tag i kragen på förvaltern å kast'en hannlösst imot dôra, satt dôra geck ôpp å förvaltern kom ut på gårn, mä hôvv före. »Gär't bätter sjôl, dett rôtne svin,» skrek'en å mä dä samm bynnt'en storgråt.

»Han kan gå, han åg,» sa'n te den are harrkärn å når'n feck se att Stall-Ola stog kvar, sa'n: »Ja, du, Ola, kan gå, du åg, ja ôrker int hôll imot!»

Åtter dätt här kan en fäll förstå att dä va närpå att Johannes feck flött sin väg, men patron töckt int han kunn åvar'en å däfför feck'en bli kvar sänna han bett förvaltern ôm orsäckt. Men förvaltern kunn allri förlåt'en att han hadd blitt uttkasta tå'n. Jämt la'n sä imot'en var gang de ble tal ôm att Johannes skull bli rätter äll teminstingens stalldräng. Å når förvaltern en gang i tia flött iffrå bruke, va Johannes så gammel, satt dä int va te tänk te gär'n te nô ann än dä han va. Å så feck 'en gå där å slit å dra sôm gårsdräng i all si ti.

Ve den tia, sôm ja kom te Björkstafôrs, va'n övver di åtteti å va langsänna ur tjänsta.

Han hadd fått sä e litta stôg ner ve såga å där levd'en på tocka smôler, han kunn få ôpp-iffrå harrgårn å på di öxskaften han gjord.

För se öxskaft dä va dä end han kunn gär på gammeldagen, för yga ble dåli på'n på slute. Men den gamle kônstmästern satt i'n än, å dä fanns ingen på hel bruke, sôm kunn gär bätter öxskaft än gôbben Johannes. Dä va ett sving å en fason på di öxskaften, satt dä va e gläj te se dôm, å dä kom fôlk iffrå lang hôll för te beställ öxskaft tå Johannes.

Johannes va allt åg litt stôlt övver di här berömd öxskaften sin å han töckt int dä va rolitt te hör kritiserning övver dôm. Dä vesst nu vi dränger å däfför så töckt vi dä va livat å gå te'n, därn satt ut mä stôgvägga, å ställ ôss sôm vi gärn vell köp ett öxskaft tå'n — å så tog vi ôpp än dä en än dä are tå dôm å gjord all möjli anmärktning på svingen å värke å va dä nu kunn var.

»Må dä här skaft kan var rektit, d'ä bestämt vint, titt här, du Erk,» sa vi å gjord ôss så misstänksam vi kunn övver Johanneses öxskaft.

Da bynnt dä ännsôm å sprätt å röck i gamle Johannes å hännra bynnt å skak på'n. Men ju varrer rasen han ble, dess varrer gjord

vi ôss te mä att öxskafta int dôgd nô te — för pôjker har inge vet, dä vet'en fäll.

Da kunn dä hänn iblann att Johannes högg tag i ett skaft, sôm ôm han kunn ha go lust te vis ôss att dä teminstingens dôgd te gi illack pôjker däng mä. Men så känd'en fäll att'en int hadd den gamle krafta kvar å så slängd'en bort skafte å strackla sä i väg mä sin kroki knä å sin kroki rygg.

»Gär't, gär't,» sa'n helt beskeli mä dä samm han gick in.

Nu ä allt gamle Johannes dö, men än i da har di mang hikstorier ôm'en å når d'ä nôn, sôm kommer å gär sä stor å dålier ner nô, sôm ä bra gjort, ha dä blitt än sôm ett stäv te säj: »gär't, gär't, sa gamle Johannes».

* * *

Patron.

FÄLL taler di ille ôm patron, men d'ä itnô te rätt sä ätter.

Nock ä de fäll sannt, att han va ett rennt rykränn ätter kvennfôlk, satt dä va falitt för jäntan te gå på vägen, når patron va i sockna. D'ä nock sannt.

Söp gjord'en, d'ä åg sannt.

Å int va'n just så gömmenheli i affärder nô. En vet'el valls han va immot handelsharrkäran i Götebôrg, når di feck allt dä rôtne byggnationsverke tå'n. Å att'en klådd bönnra å sög ut stattôrpan, dä neker'a int häller för. Ett hällvett va dä ve bruke, d'ä fäll sannt mä.

Å fäll kan dä var nôa sanning i att han plåg ihjäl frua si, för ja såg sjôl, når'n ga'a en sinkadus, å att dotra ble veli tå hanses årninger mä'a, d'ä fäll mä sannt.

Men på dä hel tage va patron en go å rejäll kär. En kunn int kom te'n på kantore, utta att en feck en sup äller två tå'n, å allti hadd'en nô rolitt te säj ôm jänter å friing. Nä, kunjak dä spard'en allri på, å lessen dä va'n allri. Nä', satt patron va ingen dåli kär, d'ä sönn te säj.

* * *

Riksdassbönnras marsch.

SE här kommer bönnra,
spannmålstönnra
d'ä di sôm har makta i rike å lann.
Va vill I, go vänner,
I härremänner,
vi har inte stönnra,
d'ä vi, sôm ä bönnra,
d'ä vi, sôm ska styre mä rike å lann!
D'ä vi, sôm ä bönnra,
d'ä Anderssönnra å Johanssönnra,
d'ä spannmålstönnra,
d'ä di sôm ä harrer i Svergets lann!

* * *

Prästen Bodenius.

JA han ä allt dö nu. Men dä va int mang år sänna han geck ikring mä pôsen på ryggen å käppen i näven å tocken hadd'en fäll gått i femti år.

Dä fanns int en i hel Varmlann, sôm int känd prästen Bodenius, för han geck å geck år ut å år in iffrå socken te socken, iffrå gål te gål. Å var hann kom bjö han ut sin snusdoser tå nävver å sin bôrster tå svinbôrst å taggel. Å var han kom, vell'en ha brännvin — iblann feck han, iblann int, allt ätter som fôlk va te. Men go ol å mat dä feck'en, ifall han int va för ill söpen, för dä va en beskeli å morosam kär, som int gjord nôa förtret. Hällers kunn'en nock se fali bekömra ut iblann, men så sträv å slet hann, tess han feck ett kvarter brännvin i sä å da geck dä övver.

Att han hadd vôr präst dä kunn da inga männisch se. Nock kunn en förstå att'en

hadd hatt ett vackert å fint ansekt å ett bra målföre, men når ja såg'en va'n ôppsvôllen å rö tå brännvin å hes å skrôvli va'n i halsen. Int häller sa'n nô ôm Guss ol å int kunn en hör nô på'n att'en va studert, anna än når'n va rektitt på kneka. För da drog'en fram sin gamle blåruti näsduk å helt'en i hanna sôm en alterpräst å sänna så mäss å predickt'en satt dä va hett ôm öra på di sôm stog ikring'en. »Du huggormars avföda,» sa'n, »du ser grandet i bror dins öga, men icke bjälken i ditt egit.» Å så la'n ut täxta mä äxämpel. Å så söp han å så grät han å mä ett bl'en fräjde igän å drog te mä nô frivågent skôjerol te jäntan.

Tocken hadd ja sett'en mang ganger å allti hadd'en den samm täxta. Dä va änn sôm dä gussole hadd bet sä fast i'n å blitt kvar, når'n hadd glömt allt ann. Å allti söp'en å gråt'en övapå. Valls en präst kan bli tocken, d'ä int gôtt te säj, men nock ha ja hört e kônsti paschas ôm prästen Bodenius å d'ä mang sôm ha hört'a, satt d'ä inga påhett tå mäj.

Di säjer dä att fôr i vala va dä mö varrer ilänn i Finnmarka än dä ä nu. Finnan slogs å stal å stack ihjäl hôrann mä kniv, satt dä va ett rent hällvett därôpp. Dessutamä va dä svält å skröpplihet tå all slags å den end gläja

di hadd där va brännvin, för da va bränninga fri än.

Nu va prästen Bodenius ve den tia ansedd för te var en dunnerhogger te präst, en sôm hadd bå vet i skael å mål i muen å kraft i själa. Å däffor skeck di ôpp'en te Finnmarka å gjord'en te kaplan i Bogen, för att han skull lär finnan kristendom å morialibus.

Ja Bodenius han lag sä te å gär unnervärka han va utsett te. Han dômdér å skrek iffrå prädickstoln, han skeck ätter länsman å feck mang dömd te fästning — di are dömd'en sjôl te dä röhet, ni vet. Dä va int en tå finnan som skull slepp unna fördömmelsen, sa'n. Varst regjord'en mot supinga, för den skull bort först, tänkt'en. Han pisk å slog finnan te lätt bli, han las ell å svaggel övver dôm, han satt dôm i stocken.

Men finnan di ble bar varrer. Sômma ble som stôlli tå skräck för hällvett, di kröp ihop som sparkate hunner, å di are ble åg iffrå vete, men dä va tå ilskenhet imot prästen, sôm vell gär dôm te tam husdjur i ställ för di villdjura di va. För te bar försök å hjälp ôpp å försök få fôlk te förstå, dä felt ingen präst in ve den tia. Di mäst lätt allting gå som de vell, bar di sjôl hadd'et gôtt, sômma

levd på samm sätt, sôm di are publikanan, å sômma brukt sôm sagt va hällvett te skrämm vett i fôlk — å ur fôlk mä för den del.

Da va dä en gang sôm prästen Bodenius skull hôll e ny domdagspredicktning imot supinga å kom gånass te körka mä bibbla unner armen. Dä va mang full finner på körkbacken å di kast skällsol ätter'n sôm di bruka, men ingen tord gär nô ve'n, för han såg hard ut.

Men fram ve körkdôra stog e finnkäring i stocken å dä va Bodenius, sôm hadd ställt att ho kom dit. Dä va e gammel — gammel — käring langt ôpp ifrå di aller nolerste finnskogan. Hon va känd för te kunn trôll å för si suping va ho åg känd å en sönnda hadd ho trätt ôpp i körka i fylla å villa å hôll e motpredicktning mot Bodenius å åkallt den Onn, satt prästen hadd allt orsak te få'a dömd te stocken.

Di are finnan hadd gitt'a brännvin, satt ho va allt tämli på snôrka, där ho stog å hang ve stocken.

Når nu prästen geck fram te dôra för te gå in i körka, hävd finnkäringa ôpp sin illacke låt å bynnt å förbann'en:

»Förbannat vare du, Bodenius, te ävi ti,» skrek ho — »förbannat, förbannat, förbannat!

Full ä ja, fatti å trasi ä ja å te hällvett kommer ja — men like tocken sôm ja här står, ska du stå en dag, Bodenius — tvi!»

Bodenius sa ingenting, men han va blek som en döing, når han kom ôpp i predickstoln å skalv på måle, når'n predickte.

Nu kommer dätte mä trôllinga, sôm ingen vet ôm d'ä sannt äll falskt. Men säkert ä, att när Bodenius den dagen va på hemvägen iffrå körka, bynnt dä hogg i e tann på'n å dä kom e tocka tannvark övver'n, satt'en vre sä å ôja sä. Å når'n kom hem te prästgår'n va'n pocka te ta in brännvin för te bedöv sä. Först ett glas. Sänna ett te. Sänna ett te å ett än en gang.

Dä hjalp e litta stunn, men strax ätter tog dä te varrer ända.

Måndan kom å bare varrer ble tannvarken. Bodenius va pocka te sup brännvin igän. Först en sup, sänna en sup te å sänna di mange supan.

Tisdan kom å tannvarken tog bare te å supinga ho tog te, ho åg. Å hele den vecka låg prästen Bodenius å söp sôm en fylltratt för te bli å mä den förtrôllade varken han hadd. Han försökt iblann lätt bli, men finnkärngas kraft va störrer än hans å Bodenius

va pocka å sup å sup da ätter da, veck ätter vecke.

Sist, når en sex vecker hadd gått, geck tannvarken bort, men den sôm int geck bort, dä va brännvinstörsta. Bodenius ôrk int var utta brännvin ens i körka. Han hadd pôtäel stånass i sackerstia å tog sä en bra klonk, inna han geck te alters. Å hem när sej hadd'en en kutting liggnass unner sänga å söp unner natta mä mun för kuttinghôle.

Mennas skulle han da hôll ôpp tjänsta å hôll styr på finnan. Å dä gjord'en da som en kär te en början. Han predickt å rest ikring och slogs mä finnan för te få dôm te bli fôlk. Sjuk va'n, söp gjord'en, men tocka kraft va dä i'n, satt han va go te å lôss sôm att han int söp. Ingen hadd'en te tal mä, var'en såg va dä bar ilsk å villsinnt fôlk, som bar agg te'n. Dä va int så gôtt te hôll sä ôpp i e tocka trakt.

Men når'n va hemm när säj, da bark hel ilänne lös — där behövd'en int förställ sä å där regjord brännvine i hôriveli vrå. Han ble svår imot frua å barna, satt te sist va di pocka å res sin väg iffrå'n.

Da först ble prästen Bodenius knäckt. Han bynnt å töck att alltihop gjord däsamm, finnan

feck lev som di vell, sjôl brydd'en sä int ôm att fôlk såg på, når'n söp, å te sist låg han full bål i stôgan som ett ann vrak. Iblann va'n så ill däran ve tjänsta, satt'en las bakfram ur boka å felt ner ur predickstoln. Da feck di mang uvännan han hadd vatten på kvarna. Han ble anmäld för kônstorium å avsätt.

Ja, sänna feck'en sôm sagt va gå å släng i femti år ätter landsvägan, inna han dödd. Dä ä ännsôm vår harre skull ha bevart liv i'n för te var sôm e levnass predicktning för fôlk att di int skull förhäv sä, int en gang ôm di ä en präst å ann fôlk bar ä fatti stacker, sôm super brännvin. Å int ska en fäll förhäv sä över prästen Bodenius häller, för d'ä ingen sôm vet, valls dä hadd gått en sjôl, ifall en hadd blitt sätt te gär fôlk tå finnan för en sexti sjötti år sänna.

* * *

Jon i Gösthultsmon.

NÅR Jon ble vräckt frå stôga si,
för dä han int lätt bli
te stäle ve ve vinterti,
da spjärna Jon imot
å satte klacken i,
dä hjalp int lämper, dä hjalp int hot,
da tog di Jon i hans bakskinnbot
å sa: ohej, ohi!
sen hiva di Jon iffrå Gösthultsmon,
— »ja kommer igän,» sa Jon.

Di drog i Jon, di slet i Jon,
di bôtta å sparka Jon
— »ja går inte än,
ja kommer igän,
för stôga ä mi,» sa Jon.
Da tog di å bar'n iffrå Gösthultsmon,
— »ja kommer igän,» sa Jon.

Men Jon han geck te brukspatron
å sa: »herr brukspatron,
dä här kan väl allri bli rätt ändå,
att jag ska gå iffrå
mi ega stôge ve Gösthultsmon?»
»Vet hut och gå ut,» skrek brukspatron,
— »ja kommer igän,» sa Jon,
sen geck han i sjön — ve Gösthultsmon
flöt like i lann tå Gösthults Jon,
— »ja kommer igän,» sa Jon.

* * *

Svampinjoner.

DÄ va en gang en messômmer ja kom tesammen i Sunn mä stalldrängen på Öjervik. Vi hadd vôr läskamrater å töckt dä va rent än sôm litt rolitt å råkes.

Vi geck in på ett ställ, där di hadd kaffi te sälj å där satt vi ôss te å stôrm ôm den gamle tia. Erk hadd brännvin mässä i en knatting å sjôl hadd ja ett hallstop kunjak å vi hälld i ullvaller å tog klarsuper å töckt att jola va ett bra ställ å lev på.

Men nu vet en valls en ä, når en ha fått litt i hatten. Da blir en storakti å kärakti och töcker att en ska gär nô rektitt rejällt, va dä nu hällers ä — gär kônster äll slôss äll ann tock där. Men int ha ja vôr mä på besönnlier sak än den gangen i Sunn mä Erk ve Öjervik.

Rässom ja satt där flôg dä immä att vi bol ät nô rektitt uvant finnt te meddan.

»Erk, du, vi bol gå te hortelle å ät nô rektitt uvant finnt te meddan,» töckt ja. »D'ä int messômmer mer än en gang ôm åre!»

»Kôrs ja, tänk dä,» sa Erk å lät int uhôga. »Men va ska vi ät?» sa'n.

»Hå, nô tock där di har ve bröllôp å barndop när herrskapsfôlk,» sa ja. »Va vet ja — buljongspa å homlätt å glasst å tock där.»

»Nä da vet ja bätter,» sa Erk. »För når dä ska var rektitt storkalas när patrons på Öjervik, da skecker di mäj sta' te abbeteke i Sunn för te köp e sak di kallar svampinjoner. Dä ska var dä finest på hel jola, sa köksa.»

»Ja dä blir bätter dä,» töckte ja. »Da behövver vi int gå te hortelle da, utta da tar vi svampinjonerna mä ôss å äter på hemvägen å super te,» sa ja.

Ja Erk å ja vi geck sta te abbeteke å Erk köfft en stor bôrk mä svampinjoner.

Å så stack Erk knattingen unner armen å ja tog vara på bôrken å så lerk vi ôss sta hemmate.

Va dä nu le så töckt vi dä bynnt bli på tia att vi skull ät meddan å så satt vi ôss ner utmä dikeskanten å tog fram bôrken mä svampinjonra.

Ja ôpp mä fällkniven, förstås, å feck hôl

på lôke å så tog vi en redi sup å så skull vi da ät svampinjoner.

Di va änn sôm träknappar å så fali rart såg dä fäll int ut. Men finnt ä finnt, tänkt ja å stack en svampinjon i muen å bynnt å tugg å tugg allt ja ôrk.

Hart å segt å uttäckt va dä å tännran mådd int väl just. Men ja skämdes å tänkt dä va bäst å hôll ut.

Erk han satt å titt på mä å såg änn sôm frågvis ut.

»Nå, valls ä dä,» sa'n — »ä dä finnt?»

»Håja, nock ä dä finnt,» töckt ja. »Men int ä dä just som jag hadd tänkt mä. Smak sjôl, får du se!»

Ja Erk han tog en svampinjon, han åg, å bynnt å tugg, han mä. Å så satt vi mett imot hôrann å tugg å rätt som dä va så stann vi mä tugginga å titt hôrann i yga, men sa itnô.

Int ska ja bli den först te gi mi, tänkt ja å hälld i mä en sup å tog en svampinjon te.

Men Erk han ble alltmer sur i syna å rätt va de va så spôtt'en ut hel illänne å skrek: »tvi hällvett, dä sôpp!»

»Ä dä sôpp?» sa ja å känd mä int varst tefress. Ja tog ut skröppliheta mä näven å

spôtt fler ganger för te bli å mä den uttäcke smaka.

»Vesst sjöttan ä dä sôpp,» sa Erk — »tocker där små fnaschel ä dä fullt bål mä hulta. Tock ä ôt svina,» töckt Erk han å spark te svampinjonbôrken.

»Ja tock kan var ôt svin å herrskap,» sa ja. »D'ä sist gangen ja äter svampinjoner!»

Å dä va dä, för allt sen den gangen ha ja allri ät ann än fôlkmat.

* * *

Den främmate jänta.

DÄ kom e jänt te sockna,
di kall'a Julia,
ho va så fin, satt tockna
finns knafft i Kallsta sta.

Hon svängd å ho fansér sä
på mang finuli sätt
å geck å promenér sä
å rök på segarrätt.

Ho pek mä fingre ôt mä
å sa: »nä, se på den!»
satt ja ble Gu förlôt mä
för flat te pek igän.

Å mett i skogen skrek ho:
»säj, får ja bröllôp snart!»
Å jaggu svarte eko
på stunn: »ja bröllôp snart!»

Å den sôm allt ble stôlli
tå allt dä här va ja,
för dä va skrömt å trôll i
den härna Julia.

Men ja ä bar en bonnsôn
å ho ä långe fäst
ve en di kaller Jonssôn,
sôm läser te bli präst.

* * *

Fleck-Fredrek.

ALLRI ha ja hört nô ann navn på'n än Fleck-Fredrek. Dä feck han hett för dä han hadd så möa kälek te all flecker han såg.

Dä va en slätkammat, finnt rö å vesen gôsse, söt i syna sôm e mamsell, så nog va'n vän te se på. Å dä gjord nu all jänter i sockna, för dä att Fredrek hadd en stor gål ätter far sin å pänga i banken hadd han åg.

Å Fredrek han titt igän, för jänter dä töckt'en ôm. Men te säj nô, dä vill'en int, för dä va'n för bly te å te bestämm sä för nôa särskilt dä komm'en sä allri sta mä, för han va lik kär i allihop, varst i den han sist såg.

Va Fleck-Fredrek esammen mä e jänt, så satt han ve sia tå'a å bar moltitt på'a å sa itnô. Men iblann kunn dä fäll hänn, att han sträckt ut armen litt å tog ett vese tag i sia på jänta.

Kom dä sänna e ny jänt in å satt sä mett imot'en ble'n änn sôm illsvin å uroli, för han vesst int på hocka jänt han skull titt mäst. Gla va'n i den ene å lika gla va'n i den are.

Varst va de när dä va rektitt mang jänter ikring'en — te äxämpel på körkbacken ôm söndan. Når da Fleck-Fredrek geck av å ann på körkbacken i sin grann harrkärsklär tå finnt kôderôj, da geck jäntan runt ikring'en å snodd sä så tätt te'n di kunn, når di geck förbi'n å ga'n de ljuvlianste yg, di kunn gi. Å da ble Fredrek mäst sôm ellbränd, dä spratt å röckt i'n å yga hans vrängd sä ôt all hôll för te ta ôpp all jäntyga, sôm sköt på'n.

Men valls dä nu va, så va dä inga jänt, sôm va go te å få Fleck-Fredrek te fri te sä. Te få'n te glys kälitt in i yga på dôm å te å mä te få'n å ta sä i sia, dä va inga kônst för hocka jänt sôm hälst, men te få'n å fri te sä, dä va blankt ugörli.

Da va dä e jänt, di kall Maja. Ho va ett stort grannt kvennfôlk å så tämli ägenass va ho åg, satt dä va mang som fridd te'a. Men ho hadd gitt sä fasingen på att ho skull ha Fleck-Fredrek å den store gårn hans.

Å så va dä da en gang en ättermedda,

sôm Fleck-Fredrek geck esammen å grunna på landsvägen. Da mött'en Maja.

Maja vänd tvart ôm å slog följ mä'n, för ho vesst, att dä int va vart te vis sä skygg å tebakashôlt mä Fleck-Fredrek. Å så bynnt ho å sladder ôm allt möjli för te få ôpp mun på'n.

Fleck-Fredrek han bar teg å såg på'a mä sin kärvännli yger. Men så kom Maja da te var så när inpå'n, satt han int kunn lätt var å sträck ut den vesne näven sin å ta ett beskelitt tag i sia på'a.

Nu ä stunna kommen, tänkt Maja ho, å mä däsamm han tog'a i sia, felt ho'en ôm halsen å tydd sä te'n å klämd'en mä all kraft, e tocka stor stö jänt sôm ho kunn ha övver en tocken vesen perk sôm han.

Å jaggu va ho krôpp kär te få såppas mö liv i'n satt'en feck ôpp näven te käken på'a, satt'en kunn klapp'a. »Vänden lella,» sa'n å så mö ha'n allri sagt, vasken fôr äll sänna.

Maja ho trodd fäll, att nu lell va allt Fleck-Fredrek fast. Men just i däsamm kom Väst-Tomta-Britta ut iffrå skogsvägen å mä ett kom dä änn sôm en ny ell i Fleck-Fredrek. Han töckt nog ôm att Maja helt ikring'en å han vell allt gärn ha'a, men han kunn int lätt bli

å vri å vänn sä ätter Väst-Tomta-Britta å titt ätter'a övver akschla på Maja.

»Asch, du ä ett jål,» sa Maja å boffla te'n å geck iffrå'n.

Dan ätter hadd ho gitt ja ôt Erk ve Kvarna.

Nä, dä va ugörli te få Fleck-Fredrek te fri te sä. Di va för mang å allihop vell'en ha. Fredrek ä ugeft än i da.

* * *

Skrömt.

HÄR fråger di va Skrömt ä!
Va Skrömt ä? Va Skrömt ä?
Dä ä te fråge dumt.
Ja, vell I se va Skrömt ä,
va Skrömt ä, va Skrömt ä,
så vänt te dä blir skumt!

För än ä dä små gôbber,
sôm feschler bak mä stôbber,
dä söker gömt, gömt, gömt!
Å än bakôm en bôske
ett kvennfôlk mä a rôske
te rygg, dä ä Skrömt, dä ä Skrömt.

Å än ä dä ett skimten,
ett flämten, ett glimten,

dä lyser vitt, vitt, vitt,
dä ä små vite töser,
som danser bak mä röser,
di titter ut, titt, titt.

Å än så ser en syner
tå horn å tå tryner,
dä grömter grömt, grömt, grömt.
Men en ska inte titt nô,
för da så blir dä itnô,
nä inte dä minste tå Skrömt.

Va Skrömt ä, va Skrömt ä?
Jo dä ä allt, sôm dömt ä,
ja allt sôm Gu ha dömt,
ja allt, sôm Gu ha dömt te
å skrömte å skrömte
i ävie tier, ä Skrömt!

* * *

»Pluggen».

SÔMMA ä allt bra jåli. Ve Björkstafôrs hadd di fôr i vala en spektor sôm just int va mä' når krute fanns ôpp, å mang ganger grin vi ôt'en satt vi helt på å dö.

Te äxämpel »dövvling» dä kallt'en för »plugg».

Dä va en gang vi skull slô ihop e trätrapp ôt'en å vi hadd just lagt stockan ihop å bôrr bôrrhôl mä bôre å karv ut hôle, satt dä skull pass te dövvlingen.

Da kommer spektorn förstås gånass mä tomman i västarmhôlan för te se te, valls arbete geck. Va förstår tocker!

»Den här pluggen ä för grov te hôlet,» sa'n å tog tag i dövvlingen. »Dövvling» dä kallt'en »plugg». Å dämmä geck'en sin väg å pust å klev å töckt att han hadd gjort si sak bra.

Vi kärer vi titt på hôrann å vesst int, va vi skull tro. Men rässôm dä va ga vi te ett grin. Va innôt nittan hadd dä flög i'n att dövvling hett plugg! Men tocken va'n.

Iffrå den stunna feck'en hett »Pluggen» i all sin dar. Å sänne gjord vi på môn å kallt dövvlingen för plugg tå illakhet. Å jaggu ä ja nu så van ve stôlliheta, satt ja allri säjer ann än plugg sjôl.

* * *

E fin vise.

DET var en unger bonddräng, han gick sig
en gång
till kyrkan en morgon, han sjöng sig en sång
så gladelig, så gladelig,
det var så vackert väder,
han hade nya kläder,
han sjöng sig sin visa: »hon väntar på mig,
min jänta, hon väntar på mig!»

Där gick sig en jänta, hon såg sig omkring,
hon såg åt alla väder, hon såg på alla ting
så gladelig, så gladelig,
men mäst på bonddrängen
— vid Olsbackasvängen,
den jäntan, den gossen, de råkade sig,
de tego, de stannade sig.

»Min jänta, min jänta, vi stannar du dig,
vi vilja gå tillsammans på livets långa stig
så gladelig, så gladelig,
och här har du ringen
och mjölet i bingen
och kakorna i taket de samla väl sig,
de samla, de samla väl sig.»

Och jäntan hon lade sin hand uti hans,
de gingo framåt vägen, de gingo som till dans
så gladelig, så gladelig,
— »min kära, min fina,
må solskenet skina,
må solskenet skina på mig och på dig,
må solskenet skina på dig!»

* * *

BOKA NUMRA TVÅ

Fröken på Slorbôrg

tillägner ja diss här rägglan å paschasan, för ho ha vôr beskeli ve mä å på ett vis vôr mä te hjälp ve decktinga.

Boen.

Förola.

DI mäst tå di här rägglan å paschasan ha vôr tröckt fôr i Kallstatininga, di åg, å di ä allt på unjfär samm fason sôm di are. Satt nô nytt ä dä int å e litta uschli bok ä dä. Men bokhannler Bonnier ha lôv mä, att jag ska få tämli bra betart för'a, satt d'ä mer sôm en affärd. Hällers ha ja allt bynnt bli le ve den här skrivinga, å d'ä fäll mäst sist gangen ja ä ut på räggling å paschasing. För ja är för gammel å d'ä mäst bar ôm fôr i vala ja kan skriv, å dä blir int likt, sôm dä ä nu för tia, satt ja får fäll si farväll te allmänheta nu å lätt di ny skrivran skriv ôm di ny sakan, sôm di förstår bätter än ja.

Boen.

* * *

Fredrek på Ransätt.

DEN låta Ransätts-Fredrek sang
ho hadde allt si ega klang,
når utta ok å utta tvang,
där tall å gran tog vinn i fang,
sôm geta lätt ho sprang.

På logera ho flög ikring
mä hôpp å tramp i sväng å spring,
dä va e fart, dä va ett sving,
e takt, sôm hällers ingenting
på hele jolas ring.

Kring stôgera ho flög sôm bi,
för ho va lätt sôm alle di,
e fin bevingat melodi
mä sol å sôrr å hônning i
å dôft tå sômmerti.

Ho gjord en gôtt sôm sômmern gär,
å hele Varmlann helt'a kär
sôm skogen sjôl når sômmern klär
hôr skogsbacksäng mä blômst å bär
å sol å vackert vär.

* * *

Å du mä på dä.

MI jänte ho hadde sôm jäntera plä
två yger tå sol å ett hjarte tå trä,
jag låg där å kve sôm ett kräk på knä
å sa: »vell du ta mä, så uschli ja ä?
ä du mä på dä, ä du mä på dä?»
— å tänkte, att jänta va mä.

Ho las i e bok å ho bynte å blä
å va sôm ho rakt inte alls va mä.
Ja töla, ja ba: »ja vell fö, ja vell klä
mi käre lelle tös mä dä bäste, sôm ä,
— ä du mä på dä, ä du mä på dä?»
Da flint' ho, da sa hon: »nähä!»

»Nä allri, nä allri, nä ni ganger nä,
förr tog ja fäll bäsen, sôm jämt sier bä,
än kräke, sôm jämt sier mä på dä,
ä du mä på dä, ä du mä på dä,
ä du mä på dä, ä du mä på dä,
nä ni ganger, ni ganger nä.»

O gôsser, I alle, sôm faller på knä,
I vet fäll, I hör fäll, valls jäntera ä,
ä yga tå sol, så ä hjarte tå trä,
lätt jäntera gå, ä I mä på dä,
ä I mä på dä, ä I mä på dä?
— ja tänker, ja tror I ä mä!

* * *

När ja fridd te Anna Lek.

DÄ va e lang ti ja int vell lägg två tôrkate strå i kôrs för e jäntsmôle mer, för ja töckt dä bar ble smälek tå't.

Men manfôlk ä manfôlk, å utta kvennfôlk kan en int li sä på jola. Ja ble sôm uroli i krôppen tå te gå emsammen utta jäntfölj.

Da va dä e ti ja kôm te ha min väg förbi Lekens tôrp — han va soldat, Leken — å iblann feck'a se ett skymten tå Anna, dotra hans, når ho geck te laggårn för te ställ mä konna äll bål ôt källa ätter vatten. Dä va e grann jänt, ska ja säj er. Ho va bli i yga å dä va ett sving i'a, når ho geck, satt dä va sôm ett seglande skepp.

Vi hadd int tal mö mä hôrann ut i bögda, å alllri kom dä te, att ja kom te stann å tal mä'a, når ja geck ôm. För ja va jäntsky den

tia. Men glaninga kunn ja int lätt var. Ja glan ôt jänta å jänta glan igän, satt dä ble änn sôm e maskpi mälla ôss i all fall. D'ä mäst i yga kärleken setter å d'ä mä dôm en sier iffrå, att en ä gla i hôrann.

Nu va dä en da, sôm ja geck förbi Lekens å kast en titt bål kring knutan för te se, ôm Anna va där — nä dä va inga Anna där, bar gôbben Lek, sôm stog där å slifft öxa si. Ja kan int nek, att ja ble litt surmodi.

Men når ja hadd hunn ett stöck länger bort på vägen, så va dä nô, sôm sang bål i bärga. Hocken kan dä var, sôm sjonger så ljuverliga, tänkt ja.

Jo, dä feck ja snart vet, för rässôm dä va kom e stor grann jänt ut på vägen ett bra stöck länger fram. Ja känd igän'a på ryggsia att dä va Anna Lek.

Ôm jänta hadd sett mä, dä vet int ja. Men en kunn se på'a att ho vesst, att dä va en sôm va bakôm'a. Ibland sang ho en litten trall å iblann så böjd ho sä ner å rep tessä en näv kröser ve vägkanten.

»Ska ja? — ska ja int? — ska ja? — ska ja int?» Tocken geck'a å överla för mä sjôl. Men dä ble sôm dä va, jänta geck för

å ja kôm ätter å lik langt va å förble dä mälla ôss.

D'ä dä kônsti mä jänter, att di kan titt mä nacken. För nock såg Anna, att ja ble ätter, å nock va dä änn sôm ho skull blett vesen å int kunn gå så fort sôm fôr. Ho bynnt å titt ôpp ôt talltôppan for te se, ôm där va nôn ickre, å senna feck ho lôv å knyt kängbanna, å allt dä där tog ti, ska ja säj, satt hock ja vell äll int, så hannt ja allt ôpp jänta å ble gånass si ôm si mä'a.

Fäll töckt ja att ja bol säj nô te'a, men dä hek imot, satt ja int feck ol fram. Da ga ho mä ett bleg, satt dä klack te immä.

»D'ä en bra nock väg te gå på, den här,» sa ja. Senna hek dä fast igen.

»Åja, d'ä ingen dåli väg,» sa jänta å ga mä ett siglante, satt ja ble rö i syna.

Senna geck vi e bra stönn å sa itnô, nôn tå ôss. Men så töckt jag fäll att ja bol säj nô ol igän.

»D'ä bra nock mä kröser bål mä hulta,» sa ja.

»Å ja,» sa jänta — »å môltera ha häller int vôr uschli i år.»

»Ja, d'ä gôtt ôm bär,» sa ja å så hek de fast. Men nu lell ska ja fram mä't, tänkt ja

å stannt mett för Anna. Ho ble rö ända ôpp i yga.

Ja så skull ja da dra te å säj, att ja så gärn vell ha'a. Men näe, dä vell int gå.

Allt ja feck fram va: »ha Anna sett, ôm älgen går ôm ve erat?»

»Jo, dä geck allt e ko mä en kalv ôm när ôss i förgårs,» sa Anna ho.

Senna bynnt vi gå igän. Anna såg lessen ut å ja tänkt, att ho töckt fäll att ja va ett nöt.

Å så geck vi å geck igän e stönn. Å rässôm dä va försöckt ja kom fram mä friersaka, men dä hek imot. I ställ kom ja te tal ôm årvägen.

Ja, te sist kôm vi da te vägskele å dä va inga anna rå än vi feck skers ve.

»Ajö, Anna,» sa ja å tröckt'a hart i hanna.

»Ajö, Agust,» sa Anna å tröckt hart igän.

Men når ho hadd hônn ett stöck iffrå mä, va dä änn sôm dä hadd komm e stor svårmodihet övver mä, å ja kunn int stå imot länger utta vänd mä ôm å sa:

»Vell du ha mä, Anna lelle?»

Da vänd Anna sä ôm ho mä å bynnt å nyp på fôrklä sett å titt på foten sin å så sa ho:

»Åja, dä kunn kansch int var så domt häller.»

* * *

Nypenrosa.

FIN sôm nypenrosa står
tili, tili, når dä dagger
selverdrôp å blaa vagger
lent där môraväre går.

Int just lik e trägårsros,
int så stôlt å mett i sola,
int så grann å stor i ola,
mer litt bly å mer te tros.

Tocken stog mi Anna Lek,
ljus i håre, rö i kläe,
»rosa stecker», sa di, näe,
Anna mi va utta svek.

Hennes tagg va lätt te se,
are roser, are flecker
gär sä lene, når di stecker,
Anna gjord sä allri te.

Harrgårsplan mä roser i
gjord mä itnô kälekshôga,
nypenrosa bål ve stôga
dä va rosa rosa mi.

* * *

Rammelbuljången i Backa.

SE dä va så, att gamle Jan i Backa skull ha bröllôp för dotra si. Nu ha Backafôlke allti vôr storgo tå sä, å når di hadd kolifäj da va allt brännvinspegasen itänt varrer än på nô ann ställ.

Ja va bjudd, ja åg, å Anna Lek ho va allt bjudd ho mä, för ho hadd gått fram för prästen på samm gang sôm brura.

Ja, ja klev fäll in, ja. Dä va mö fôlk där, bå insocknes å utsocknes. Å dä va mang storkärer mä, bå Annersch Annerscha i Otterstan å Selver-Pär i Tranås, å nämnkärn i Blaxere — d'ä hômmen di kaller Leveransen, för dä att han lever å regärer så mö sôm'en gär. Mang pôjker å jänter va dä åg å gunås va allt di varst bråkstakan mä åg — en di kall Kalle Gla å en di kall för Lars i Hôsera å Däng-Jan va allt mä, han åg. Å längst bål

i stôga satt Anna Lek breve gamle Leken. Ja kast yga bål ôt Anna te, men ja tords int gå fram, utta helt mä ner ve dôra iblant di are tôrperpôjkan. Å brua å brugummen di satt fram ve bole sôm ett par målate träbocker å sa allri ol. Men gamle Jan han geck ikring å persvadér ôss te dreck brännvin, å dä va ingen, sôm sa näj te dä. Vi tog bå en å två super, inna nôn hant te säj mock. Ja va int van ve brännvin ve den tia, så ja bynnt å bli veli mä däsamm.

Nu va dä så, att dä här skull var ett rektitt finnt bröllôp å däffor hadd di fått e, sôm hadd vôr köks hos major Frykmark te komm dit å kok mat å årn mä alltihop. Å på bole va dä ett grannt ôppställ mä tallrecker å bonker, å i vråa så hadd di ställt ôpp ett så kallt smörgåssbol å där va allt möjlitt framsätt å mang, mang brännvinsputäler.

Mällerti hadd prästen blitt ätter ve körka å dä dröjd fali länge, inna att han kom. Å mennas va dä ingen, sôm tords rör ve maten, å vi stog där bar å glodd ôt hôrann å va ännsôm litt andäckti.

»Ja, mennas så tar vi en klonk,» sa gamle Jan allt imälla å halld i glasa. Å så tog vi ôss en klonk.

D'ä int så gôtt å stå tocken där å bar bälj issä brännvin å hôll käfft å int få mat te. Hôlls dä va, så bynnt dä kok hett immä, satt ja gärn vell gär nô stôllit, å ja såg att dä va på samm vis mä di are pôjkan å käran. Di lysst rött i syna å ble besönnli i knäveka å en kunn se på dôm, att di hälst vell dans rilen äll gär hallingkast. Men dä va ingen, sôm tords rör en lem, för vi vänt var stönn, att prästen skull komm in, men valls dä nu va, så dröjd dä allt mä prästen.

»Ja, mennas så tar vi ôss fäll en klonk,» sa gamle Jan han å tonga slang allt litt för'n, för persvaderinga bynnt å ta övverhanna mä'n. Å så tog vi en klonk å ställd ôss te titt rackt fram å va still igän.

Ja kännd påmmä att dä kom ännsôm e rasenhet immä bar tå brännvin å för dä att ja int feck rör mä. Ifall bar att nôn hadd stött vemmä mä armbôgen, så skull ja tvart ha kast rocken tåmmä å dängt'en. Dä vesst'a, å däfför kröp ja unna, så langt ja kunn.

Da feck'a se Selver-Pär å Leveransen stå å bläng på hôrran å dä va just itnô himmelrik i yga på dôm. Di va int vider vänner, för Leveransen hadd lur Selver-Pär på en skogs-

affärd, å di sa att Selver-Pär hadd pinnt pänga ur Leveransen på ett fintlitt kuntrakt.

Di hadd komm å stå brevé hôrann å ja kunn se att di tôk sä bort, för dä att di int skull tramp hôrann på liktonan.

»Ja, mennas så tar vi ôss fäll en klonk te,» sa gamle Jan å heck te ett tag. Men i däsamm kôm alt prästen.

»Nu börjer den rätt finheta,» va dä en, sôm sa. Men så fali finnt ble de fäll int, för vi va int recktitt stadi på bena, å den möne andackta va blidd ännsôm e rasen elektrisstet i ôss.

Å så kom da ho, sôm hadd vôr köks när Frykmarks, in mä buljången å så skull den fin härrskappsmeddan bynn på.

»Dä va en go buljång dä här,» sa Leveransen te prästen, för han töckt fäll att han skull vis, att han förstog sä på tock där han. Men da händ den ulöcka att han i däsamm kôm te snör te Selver-Pär mä armbôgen, satt Selver-Pär feck dä het spa i syna å ner imälla västen.

»Hutt,» skrek Pär å ga Leveransen en boffel, satt'en kom farnass bål i vråa där ja va. Å i däsamm bynnt dä dask å däng å vrôl å flyg ikring mä all möjli lösör gômmen stôga.

Ja såg, att Kalle Gla å Lars i Hôsera va fram på gôlve å hôpp baglängs å tjoa å skrek. Jäntan å käringan bynnt å gråt å antur sä. »Still där,» röt prästen te, men dä va allt förseent te säj nô, sôm kunn var te nôa nötte.

Sjôl rännd'a å slog ikring mä ôt all hôll mä bägg knynävan. Vafför ja slogs, vet int ja, men ja kunn int lätt bli, för brännvinspegasen va immä. Dä va en gammel bonn där, sôm int dä ja vet hadd gjort mä ett koffén te urätt, men ja feck tag i kärn å slängd'en bål övver en bänk sôm en skinnfäll. »Häj,» skrek'a å skull just gär samm res mä en aen gôbbstacker, men da va dä nô, sôm hang sä fast i armen påmmä. »Släpp mä,» skrek'a å dängd'et i vägga. Da feck'a se att dä va Anna Lek, jänta mi, sôm ja hadd gjort så ill ve, å da klack dä te immä å ja ble sôm en skensk häst. Va sôm senna skedd, dä vet ja int, för ja va blankt iffrå mä.

Men når ja kom temmä igän, låg'a långt ut på jale å grät. Yga va igänmurat påmmä, skael va sönnersläjen å näsa va ôppflôga sôm e väl jäsat brölimp.

Men tänk på di jäntan, d'ä allt nô unlitt mä dôm. För rässôm jag låg där, så satt Anna

brevé mä å grät, ho og, å tôrk blogen ur syna påmmä mä förklä.

»Gå dänna,» sa ja, »ja ha slag dä fördarva — ja ä den varst lömmel, sôm finns i hel vala — ta Nils, du — han ä ingen fylltratt, han.»

Men da grät ho bar varrer å sa, att ja int skull tal så styggt te'a. »Du ä söpen, nu, Agust lelle,» sa ho, »men dä ska nock bli bra igän, ska du få se å försök å gå nu, så ska ja hjälp dä hem te mor di,» sa Anna ho.

Ja, så strackla vi ôss allt iväg — ja geck å hängd mä armen ôm halsen på jänta å stortöt hel vägen ända hem. Å mor mi å Anna feck hjälp mä å mä klära och lägg ner mä i sänga å så dôrma ja å ifrå allt ilänn på den här jola för den gangen.

D'ä fäll inte vart te säj mö ôm valls dä ble senna. Vi pôjker, sôm hadd vôr mä, kom inför härasrätten — sômma va inn på häckte i Kallsta, å sjôl feck'a svi läng å väl för pleckta, sôm ja feck betal. Å valls dä nu va, så kom ja allt liksôm te räcktnes mä te di där bråkstakan, sôm va di varst utskrekne i hel sockna. Å di kall bröllôpe i Backa för den stor rammelbuljången i Backa, å hôr en kom så kast di

fram nô ôm, att dä va gôtt te få buljång å att dä skull bli ätterrätt ätter.

Men för allt dä le ja ha litt för den buljången, så vell ja int att den vôr ogjord, för gômmen den feck'a se va gôtt dä kan finns i ett kvennfôlk å dä ä ännsôm att den buljången skull hôll ihopp Anna å mäj, satt dä int ha blitt nôa ufre hemm i stôga hemm när ôss, sôm dä allt hällers plär kunn bli mälla gefte.

* * *

Gå på dompen.

Å DÄNG-JAN sa te Kvennfôlks-Pälle:
»du Pälle, vi går te ett anna ställe,
dä här, dä ä lessamt dä,
nu går vi på dompen te Finnbacka-jänta,
ta brännvine mäddä, å Pälle du, vänta,
vänta!
vi tar allt klavére mä!»

Di gjord en musik ner i vägaskele
å spelt så kärvännli på piglåcksspele,
men Britta ho kom inte ut,
di perka på Brittas lås mä en pinne,
å ställd sä ve fönstre å sa: »ä du inne,
Britta!»
men Britta ho kom inte ut.

Sen veska di finnt: »ä du ängschli för mor di?»
dä halp inte möe, da skrek di å svor di,
men Britta ho kom inte ut.
Da tog di ôpp sten å i vägga di donka,
på fönstra di banka, på dôra di ronka
å skrek: »gi dä ut!»
å da kom Britta ut.

Mä gamlingens gamle gevär i näven
geck Britta å smög bak mä knuta sôm räven
å huka sä ner å kröp.
Sen fyra ho tå bak mä halmen i stacken
å Däng-Jan han domp som en mjölsäck i backen,
han slog sä i nacken,
å Kvennfôlks-Pälle han stöp.

Di dog å stog ôpp, di ble skenske i bena,
di tängde, di gne, satt dä elle tå stena,
för skôtte va bare tå krut.
Å senna ä Däng-Jan å Kvennfôlks-Pälle
just itnô så rogat te gå te nô ställe
å donke små jäntonger ut.

Å Britta ho satt sä på jola å skratta,
å vre sä å va sôm en sjuke fått fatt'a,
kröp senna i sänga igän,
men langt bål i Eda å langt bål i Köla
geck eko tå skôte i bärga å töla
å langt bål i Nôrge
geck skratte å går fälle än.

* * *

Bolaggsvinsta.

TE rep ihopp så mö en kan ôt sä sjôl å barna, å ställ dä klokerst en kan för framtia, dä gär fäll hôriveli männisch, sôm har nô vet i skael. Ja, dä gär te å mä sômma tå djura, sôm itnô vet har.

Men d'ä sômma, sôm ä kloker än di are å te dôm hör sômma tå brukskäran. Te äxämpel når ja va stater unner Björkstafôrs, så hadd vi en fôrvalter, sôm va så övverhôvvlianste klok, satt vi bruksfôlk ble jämt skamnôm förr'n.

Nu vet en valls dä ä, når dä ska bli tocka där bolaggsvinst. Dä går te på dä vis, att en tar så mö arbett ur arbeterskrôttan, sôm står te, å gir så litta lön, som kan dras ihopp. Dä sôm da blir övver åttå dä di vell gi för di sakan, arbetran ha gjort, når di drar den minst möjli löna iffrå, å dä förvaltern å

kôntorshärran ska ha å unnerhôllinga tå bruke å ann tock där, d'ä bolaggsvinsta.

Men nu va dä tocken ve Björkstafôrs, att där ågd bruke ôm mäst hel sockna å allt fôlk, sôm va, så va di född å ôppfödd på brukets mark. Nu tänkt bruksfôrvaltern sôm så — »ôm atte ja slôr tå tjufem ör på löna, så blir dä litt mer pänga, å ifall atte sågran å smean mocker, så sier ja bar, att di kan få flött sin väg, ôm att di int kan li sä i stôga di har tå bruke — å senna får vi se, valls di gär,» ment'en.

Ja, di ôppstinnér sä fäll e ti, men valls dä nu va, så feck di allt gi mässä, för di töckt dä va för lett te gå iffrå stôga å di tänkt fäll att di skull dra sä fram i all fall. Når en da la tehoppers tjufem ör på hôr kär å hôrt dagsverk för ett år, så ble dä e litta bra bolaggsvinst, dä åg.

Men fôrvaltern va alt kloker än så. Han satt ôpp e handelsbo, för han sa att vi fôlk skull ha't litt bekvämer, satt vi int behövd gå så lang väg, når vi skull köp mjöl å kaffi. Han skull bar dra å på löna, sa'n, för hôr gang vi köfft nô. Å så gjord'en ett kuntrakt mä ôss, att vi int skull ha handel på nô ann ställ — den, sôm dä hadd, skull bli ôppsagd, sa'n.

På dä vis feck'en mä en gang mäst hel sockna te köp allt di behövd i bolaggsboa. Dä ble e ny bolaggsvinst.

Men fôrvaltern va int nöjd ända han. Han satt ôpp prisa mä ett ör mer per skålpunn än di hadd hellers i handelsboan, å på dä vis feck statran å sågran betal mer för sett husbehov mä minner lön än ann fôlk. Dä ble åg e bolaggsvinst.

Ja, fôrvaltern hadd fäll allt mang fler sätt te gär bolaggsvinst; å sågran bynnt allt å flött iffrå bruke å far te Amerka. Å når dä le på, så gjord allt bolagge kôllbôtt, fastän att en skull töck, att mä ett tock rejment å tocka go bolaggsvinst skull dä allt gå bra. Mällerti va int just fôrvaltern nô fatti, når'n flött iffrå Björkstafôrs, men han hadd fäll funn på nôa snudi metod ôt sä — för te gär ny metoder dä va just fôrvalterns sak dä, å en övverhôvvlianste klok kär va'n, dä va int en ve Björkstafôrs, sôm vell nek för dä, fast att di int hadd just nôn fördel t'åt.

* * *

En sôm var langhört å högtänkt.

DÄ va en gôbb, sôm va langhört å högtänkt hemm i sockna, där ja va. Han hörd te dôm, sôm int kan lätt bli te tänk högt, fast att di tror, att d'ä invartes å töst, di tänker. Å så va dä dä unnli mä'n, att'en kunn hör på langt hôll dä ann fôlk tänkt å sa ôm'en.

Mä däsamm gôbben feck se en, bynnt'en på å mommel te äxämpel så här, ifall dä te äxämpel va ja, sôm mött'en: »Håja den där ha ja allt sett fôr — d'ä vesst en tå di lömmlan där väst — han vet'el ing, han vet'el ing — valls skull den kunn vet nô — han va fäll int född den gangen fäll.»

Allti va dä nô ôm nô en int skull vet. Men en feck allt vet ända, va dä va, för dä tart'en allt ôm sjôl.

»Nä, dä kan fäll ingen vet,» sa'n, »för d'ä för langsenna — å int kan ja tro att dä

va nôn, sôm såg'e häller — mässé, klocka kunn var åtta på kväel å da ä fôlk för dä mäst hemm å äter aftan — men nock kan dä fäll gå fôlk ômkring å stryk ända ve den tia, å jänta skrek allt, dä gjord ho allt — men ätter dä ingen tal ble ôm'et, så tror ja vi kan lätt den saka få var sôm ho ä — å int va dä fäll häller så jävvlitt te gär tocken mä'a häller, fast nock va ho imot'e — å nock sa di senna att ho hadd gått i sjögen — men dä va fäll för ongen ho hadd, å den ä fäll int så innlitt evitt sanningans sagt, att dä va min — fast nock stämd dä fäll nôglunda på tia, mässé, åja nock stämd dä allti — men d'ä langsenna å dä ä fäll kansch ingen sôm mins'e, ifall så skull var, att jänta int ôrk hôll käfft mä't — ja tror att vi kan lätt saka var sôm ho ä, ja,» sa gôbben å geck å neck å titt ôt sia å gjord miner för sä sjôl.

Dä va ännsôm han skull vell rå å övertal sä sjôl att dä inge va te ha bekômmer för, å så frest'en fäll å karsk ôpp sä, men så kom dä allt tebakas igän dä där mä jänta å så bynnt'en å mommel igän ôm att dä va langsenna å ingen sôm i all fall vest å't äll kunn mins'e.

Men når att en slog sä i tal mä'n, va'n

i förstninga sôm e anna männisch å sa tock sôm ann fôlk sier. Men rässôm dä va, kunn dä händ, att'en ännsôm sack ihopp å ble sôm'en skull var esam. Å han stog ännsôm å lydd invartes å så bynnt'en å mommel för sä sjôl: »mässé, jo ve tvärvägen ôt Skoga,» sa'n — »dä kan fäll int var länsman sôm sa't — åjo dä kan fäll allt var länsman i all fall — å den are kan fäll möjlivis var prästen — hm, hm, hm, så di taler — dä här kan vesst bli lett för mäj dä — hm, hm, hm, töcker länsman dä — å nännä — ånä d'ä för langsenna.»

Å så vacktn'en ôpp å bynnt tal sôm ann fôlk igän. Men når en hadd gått iffrå'en ett stöck, kunn en allt hör att'en geck å grönna, ôm att'en hadd gjort nô sôm kunn förfall te var misstänkt. »Må tro pôjken kunn märk nô — ånä, dä kan fäll int sess uttapå så här langt ätter — för d'ä mang, mang år senna nu,» sa'n — »langsenna, langsenna, d'ä för langsenna,» môttra dä e lang stönn iffrå gôbben, senna en hadd skerts v'en.

Att gôbben hadd gjort nô ont fôr i vala, dä trodd all männischer, för vafför skull'en hällers gå å säj tocken för sä sjôl å int ôrk lätt bli. Men dä va ingen sôm vell gär nô ve't, för di töckt att gôbben va för gammel.

I all fall ä dä unnlitt mä di här, sôm ä langhört å högtänkt. D'ä sômma, sôm tror att en blir tocken, ôm att en ha gjort nô ont å int ha komm te stå för't. Dä ä sôm dä onn skull vell gi sä ut ännsôm ett utslag i en sjuke å sôm att di, sôm ha ont gjort, skull få straff, gömmen dä att di ä pocka te hör invartes allt ont, sôm ä sagt ôm onnheta derses äll bol ha blitt sagt, ôm ho hadd vôr bekant.

* * *

Frimureran.

ÔM att d'ä sant nu för tia, dä vet int ja. Men på far mins ti va dä allt si sôm så mä frimureran.

Far min va ingen rädd kär, men nog ble'n unnli, når de ble tal ôm den tia han va gårsdräng när källmäster Lunngren ve Låsen i Kallsta.

Skrömt å ilänn lär dä ha vôr för jämnan därôpp i frimurstehôlla i Låsen. Far min va pocka te gå ôpp på vien iblann å da feck'en lôv te gå förbi di utäck dôran sôm va därôpp. Dä tass å tass å host å skrömtulér sä därinn, sa'n, för jämnan, å en gang sa dä »Jan» te'n iffrå e dörr. »Akt dä, Jan,» töckt'en dä sa.

Å tocka liklockt, sôm dä va. Men varst va dä, når frimureran skull ha storkalas, för da kom dä tock i dagen, sôm int kan utsäjs av en kristen mans tunga.

Men valls han först feck nys ôm barnätinga, dä ôrk'en int hôll töst mä.

Dä va en gang di hadd en tocken där stor kanaljation därôpp. Dä hadd komm storfôlk dit iffrå Örbro å Stockhôlm — å tjock å bre va di, sa'n — å fäll vet en va den välmåga kom iffrå, välgödd onger ä inga fattimanskôst. Di, sôm ha bynnt på mä den matårninga, kan fäll int lätt bli, men urätt ä å förblir dä te ät barn.

Far min feck förståss spring te källern ätter putäler — kônsti putäler va dä, sa'n, gammel å nersmord va di, å far min trodd att dä va svavelsyr å amoniak i dôm, sa'n, för tocker vinputäler hadd'en för sin del allri sett.

Men så kom Lunngren å sa te'n, att'en skull tull fram en kagg, sôm stog bål i a vrå. »Tull fram den där kaggen,» sa Lunngren han. »D'ä litt salta fårkött — frimureran ska allti ha salta fårkött, dä hör te frimurerlagen.» Kônsti lag, tänkt far min han, men han sa itnô, utta han tull fram kaggen, sôm han va tesagt.

Men da händ dä int bätter än att den en bôtten valt iffrå å da rann dä ut armer å ben tå små barn.

Va'ke dä dä ja tänkt, tänkt far min han, men sa itnô den gangen häller. Men Lunngren ble vit sôm ett lakan i syna å sprang fram å feck fast bôtten igän på kaggen. »Ja ska tull in kaggen sjôl,» sa'n.

»Ja, den kaggen får allt Lunngren tull in sjôl,» sa far min. »Mä tock fårkött vell ja int ha nô te skaff,» sa'n.

Men senna va dä ett steken å fräsen därinn i köke, satt far min feck kvalm, når'n tänkt på va dä va di stekt. Å når tia kom, att meddan skull bli, va dä ett sôl å kakkalorum därôpp, sa far min, satt han kunn hör att frimureran hadd'et bra. Där satt förståss all diss stor matkannibalan å slök issä den en välgödd barnongen ätter den are å bälj issä all den sur svavelsyra å amoniaken.

Tocken geck dä te när frimureran fôr i vala. Valls dä nu kan var, vet int ja.

* * *

Studentjakta.

STUDENTAN va i trakta
når jäntan va i vall,
studentan va på jakta,
dä vren å dä small.

Dä flisa sönner tôppan,
där skôta sköt blint,
di uvôrne krôppan
sköt skackt å sköt vint.

Å ôrran å tjädran,
sôm mälla träa flög,
slapp unna, fast fjädran
kom ner sôm en snög.

Men tackan å kalvan
di va i stora nö,
di ôrk int stå för salvan,
di feck en blodi dö.

Å varst di stackers jäntan
geck krigerfala ôt,
når di åttå studentan
feck kärlekens skôt.

Di satt å töt i backan,
når jakta va förbi,
ôt kalvan å ôt tackan
å allt di sjôl feck li.

Feck li så tongt tå kälek,
sôm feck så dålitt slut,
å all den nö å smälek,
studentan hadd brett ut.

* * *

Melangtäras intåg i Kallsta.

I.

Melangtära får se Kallsta.

SE Kallsta, se Kallsta, se Kallsta sta!
Guda!
Hurra!
Se sola, se sola i Kallsta store sta!

Se högt skiner Kallstas domkörktorn
i tôpp!
Spel ôpp
ett klangsens guda! mä trompeter å horn!

Se älva, se broa, se bispens gål,
hur skön
står grön
den stôlta staden Kallstas potatis och kål!

Se fanornas vaj uti solas ljus,
hurra
för bra
å go å fin traktering uti Kallstas fine hus!

Så fram, I tappre gössar, uti lonk, lonk, lonk,
gå på
I blå,
i takt ätter donk, ätter donk, ätter donk, donk,
donk.

*

II.

Befäle.

BEFÄLE, befäle för tam-tam-tam,
befäle mä makt drager fram.
Herr översten kumderer,
majorn han exerer
sin stôlta bataljon i den stôlta staden in,
kafftinen han ä barsker,
lyttnánten han ä karsker,
han sträcker så stôlt på den stôlta ryggen sin.

Å fanjonkerbaken, för bom-bom-bom,
sig breder så granner å grom,
säschanten gör sig raker,
han kan allt sine saker,
det vet herr säschanten allt av,
korpralen gör sig bister
och bär i sin tornister
en generalfältmarskalkstav.

*

III.

Vi.

SÅ följa vi kafftinera å lyttnantera,
vi dra
i ra
att Värmland bevara,
för hej tranterara,
med vassa bajonetter, för tjong hej trantera!

Ve hörna dä lyser tå jäntekjolera,
vi ser
på Er
I fina kjoler alla,
I fina kjoler alla,
mä tacksamhet för vackerlek, för hej, tjoh-lera!

Dä drar ôss, dä drar ôss i skosulera
te gå
å få
en köss bak mä knuta
på truta, på truta,
för ptuttu, för ptuttu, för ptutulera!

Ve husa står civilera, di trinnskallera,
på lur
mä sur
å le å better galla,
för domses fästmör alla,
för domses fästmör alla
gir kärleken åt kongliga armén, trallera!

Se dombom ve dombom står dombommera,
jojo,
må tro
dä känns i en dombom
tå bombom på bombom
på bombom, på bombom, på bombommera.

* * *

Å jasså, må dä?

DÄ va en gammel såger ve bruke, sôm hett Annersch, å han va tocken, att inge bet på'n. »Å jasså» äll »å må dä» va allt han sa, hur ill dä än va för'n.

Når di fôr i vala kom te'n å sa, att koléra hadd komme te sockna, sa'n bar »jasså, må dä, ha ho dä?»

»Ja, men ho ä allt i granngårn när släkta di,» sa di.

»Å jasså,» sa Annersch han.

»Ja, bror din ä allt när ve te dö han, Annersch,» sa di.

»Å jasså,» sa Annersch han.

Å »jasså, må dä» feck'en allt hett åg. Men når di tart ôm för'n att di kall'en »jaså, må dä», tog'en allt åssä mössa å rev sä i skael.

»Å jasså, må dä,» sa'n.

Da va dä en gang, att Annersch kom unner ett bräras, satt di feck lôv å ha in'en te lasarätte i Kallsta, å dä va allt ja sôm feck frakt in'en.

Dä va int mö liv kvar i Annersch. En öre va åslet ätter rota på'n å hang mä nö fast. Hôvvsvårn va te hällta åreven å i halsen bakte va dä a stor grop.

»D'ä allt slut mäddä nu, Annersch,» tänkt ja, för Annersch låg sôm han va dö. Men dä va int fritt att ja int tänkt, att Annersch skull res sä ôpp å säj: »jasså».

Ja så kom vi te lasarätte å feck ôpp Annersch i sael, där di skull bese'n, ôm dä va nô te gär ve'n. Å så la vi Annersch på ett bol, å lasarättskvennfôlka kom in mä all lavmanger å varktyg å bôrker mä ôljer, sôm di skull begagn på Annersch.

Mällerti bynnt allt doktarn vräng ôpp ärman å ställ mä bôrkan å klepp å lev mä Annersch, å da bynnt allt Annersch å vackten ôpp.

»Hur står dä te mä gôbben, har gôbben mö plåger,» frågt doktarn.

»Ånä,» sa Annersch han — »fast nock känns dä litt unnlitt.»

»Ja, ja ska allt säj gôbben, att dä ä allt allvarlitt dä här,» sa doktarn. »Han har ett stort hôl i hôvve å hôvvesvårn ä allt mäst åsleten den på'n.»

»Å jasså?» sa Annersch han å drog allt på't.

»Å ena örat ä åsletet,» sa doktarn.

»Å jasså ä dä dä, ja dä va allt kônstitt,» sa Annersch han.

»Å en kan se in i svalje på'n gömmen nacken.»

»Ja dä va allt besönnli, hocken skall ha trott tocke,» sa Annersch han.

»Å d'ä allt frågan, ôm gôbben kan bli bra,» sa doktarn. »Vi vet int om dä int kan te å mä bli dön.»

»Å jasså,» sa Annersch han å gjord ett litt fresten te få ôpp näven te nacken. »Ja dä blir allt varst för kärnga dä,» la'n te, når'n hadd grönn ätter e stönn.

»Men ja ska allt gär ett försök te lapp ihop gôbben ja,» sa doktarn, för han ble änn sôm rasen för dä, att inge bet på Annersch, å så bynnt'en sy å plåstre på'n igän.

Å han lapp allt ihop Annersch, å Annersch han lever allt än han å ä ve go häls, fast att han ser allt litt skarvat å lagat ut.

Men når han blir dö en gang å kommer te hemmel å änglan sier te'n: »nu ä du allt sali, Annersch,» så ä dä int fritt att ja int tror att Annersch sier: »å jasså, ä ja dä, hocken skull ha trott tocke!»

* * *

E gökvis.

SÅ môrk va mi stôge
å hemmalens bôge
i väst langt i skyan va rö,
da hörde ja nôge,
som skrek bål i haga: ko dö!

Da sa ja: »du västgök
ä bästgök,
va spår du för löcke?»
— käpp å kröcke,
ont ôm brö!

Sen spord ja: »du östgök
ä tröstgök,
så si, hôr ä tröst, du?»
— natt å höst, du,
svält å nö!

Da sa ja: »I ljuger, ja tror inte på,
va göker kan spå,
min skog å min sjö vell ja fråge om rå.»
Da svara dä så:

Se, gräse dä tôrker
å lövgrönska ôrker
i hösten int länge bestå,
I fôlk ä sôm strå,
I fôlk ä sôm kôrker
på böljan di blå.

Så sa dä, så sang dä frå skog å frå sjö,
når mörk va mi stôge
å hemmalens bôge
i väst langt i skyan va rõ,
da hörde ja nôge,
sôm skrek bål i haga: ko dö, ko dö!

* * *

Mä sjôl.

JA vell int var strå äll kôrk,
int hö äll vesne bla,
i blåsten på sjön, i het å tôrk
ja vell vare mä sjôl ändá.

Å fäll kan dä händ, att ja dör,
å fäll kan dä händ, att för vinn ja far,
å fäll kan dä händ att e våg mä för
å tôrken den siste krafta tar.

Men tôrken må bränn mä, blåst på sjön
hantér mä varr än ja tôl,
når live mä släpper te sist ve dön,
så vell ja hôll fast i mä sjôl.

* * *

Stôlliheta i vala.

I SKA vänje er å mä te skratt,
för en lever bar för te dö,
ôm dan ska en tänke på natt,
i sol ska en tänke på snö,
du ska gråte, når live är glatt,
å int ska du vell dä du vell,
dä ä allt så stôllitt, satt
en allt vell skratte lell.

* * *

E anna gõkvis.

Å MÔRA ho kom å en aen gök
gol högt å han gol iffrå sör,
da spord ja igän på försök:
»du sörgök ä dögök, så hör:
Valls blir da den nöa,
ôm vem di are gökan gol?»
»Jo,» svart'en, »att föa
blir fet å möa
i boens spis å på boens bol!»
Da sa ja: »må dä, å må dä!
di gökan di gal allt bå 'ja' å 'nä',
men hocken tå dôm ska ja tro?»
Da flint dä å klocka: hoho, hoho!

* * *

Harrgårstösa i äppelapla.

DÄ satt å sang i e äppelapel
där apeläppla hang grannt i ra,
filinkeli lät e låt i tôppen,
tilideli, trilla drilla gla.

»Va hetter du där i äppelapla
mä vackerlåta i mun?» — sa ja.
Da sang dä lideli lidelalla,
dä drilla te sôm e lärk å sa:

»Ja hetter Astri av Astrakanien,
ja hetter Lideli Lidela»
— dä titta fram sôm ett apeläpple
i apeltôpp mälla äppelbla.

* * *

Ordförklaring.

a — en (femin.)
'a — henne
'a — jag
abbern — abborren
aen — annan
aen (med mera slutet a-ljud än föregående ord) — andedräkten
affärd — affär
antura sä — buro sig åt
apeläpple — i Värmland lär det ibland göras skillnad mellan apeläpple, päräpple och joläpple samt mellan äppelapel och pärapel
are, are andra — andra

bakommen — bakugnen
bekömra — bekymrad
betart — betalt
betvông — betvungit
ble — blivit
bleg — bligande, stortittande
bleka te — blixtrade till
blidd — blev, bliven
blier — blidare
blogen — blodet
boffel — en knytnävsstöt
boffla te — stötte till
bol — bord
bol — borde
bôr — burit
bôrkan — burkarna
brura — bruden
bynnt — begynt, begynte
bå — både
bål — borta
bögda — bygden

da — då
derses — deras
dockti — duktig
doktra ihopp — lagade som en doktor
dompen, gå på dompen — gå på giljarfärd
dôger — duger
dôra — dörren
dålier ner — dåligar ner, skämmer ut
däfför — därför
dämmä — därmed
däng — stryk
dängt'en — givit honom ett kok stryk

'e — det
'el — väl
emsammen, esam, esammen — ensam
en — man
'en — han
erat, ve erat — edert, hos eder

fal — färd; skäli fal — så lagom. Fal kan också betyda tillvägagångssätt
fali — farlig
fattir — fattigare
febble — fumla, tala obestämt och otydligt
felt — föll
flint — flinade
fliss — fnissade
fôr — förr
fyrskaft, titt i fyrskaft — vara vindögd

fäll — väl
förd — följde
förstninga, i förstninga — i början

glan, glaning — titt, titta, tittning
glutt — titta, tittade
glys — titta stort
gobeter — godbitar
grom — väldig, svår, farlig; gromma nö — svår nöd
grunna — fundera
gröm — ful
grönn, grönna — grunnade, funderade
gånass — gående
gär — göra, gör
gömmen — genom
gömmenheli — genomhederlig

hannt — hann
hek — hakade
helt — höll
het — hetta
hocke, hocken, hocka — vilket, vilken
hômmen — honom
hôr, hôrt — var, vart
hôrann — varann, varandra
hôriveli — varenda
hôvvsvårn — huvudsvålen
häll — heller
hällers — eljest

ickre — ekorre
i jåns — nyss
illblängen — en ond blick
illänn, illänne — elände
illsvidd sä — vara orolig
illsvin — orolig
immä — i mig
ing — inget
issä — i sig
itnô — inte något, ingenting

jale — gärdet
joläppeldôp — en rätt av potatis med mjölkblandat flott
jål — narr
jämnan, för jämnan — beständigt
jäntbleg — jäntbligande

kall — kallade
klocka — kluckade
kneka, på kneka — drucken
kôbben — stubben
kofén — det minsta lilla fjun
kopstôlli — dumt rolig, tokrolig
kopett — galet
kôllbôtt — kullerbytta, konkurs
krôpp kär — i stånd till
kutt — hoppa, lägga i väg
kvekell — kvickrotseld
kånkarången, hel kånkarången — allesammans
kär — karl

lee, lea — ledet, leden
lell — likaväl, i alla fall
lerk — lirka, lirkade
levnass — levande
liker — tycker om
liklockt — liklukt
lôddes — låtsade
lôke — locket
långe — redan
låsen — logen
lög — ljög

maskpi — maskopi
mennas — medan, under tiden
môltera — hjortronen
môrr — murrade, mumlade förargat
môs — mossa
môttra — muttrade, mumlade
mä — med
mä — mig (obetonat)
mäddä — med dig
mäj — mig (betonat)
mässé — låt mig se
mässä — med sig
mö, möe, möa — mycket, mycken
mört — mörkt

nock — nog
nol — norr
nô, nôa, nôe, nôen, nôge, nôn — något, någon

nônstiner — någonsin
når — när
när — hos
nödd'en — nödgade honom

ol — ord
ornér saker — föreskriva medicin
orsäckt — ursäkta
ôja sä — jämrade sig
ômjäng — umgänge
ôppflôga — uppflugen

paschaser — något, som passerat, äventyr
perk — stackare
postelin — porslin
pôtäel — butelj
påmmä — på mig

rilen — reel, schottish
rôtne — ruttna
rykenass — rykande
räggler — historier, ibland med liten bismak av lögn
räxten — rästen

sack — sjönk
sal ihopp — samla genom tillskott
satt — så att
schenjör — ingenjör
seldat — soldat
si, sier — säga, säger
siglan — sidtittande
sinkadus — hårt slag
si ôm si — sida om sida, tätt bredvid
sjôl, sjôlve — själv, själva
skack — skev
skael — skallen
skam — tusan
skamnôm — rådlös
skers — skiljas vid
skôt — skott
skrôtt — kropp
skrömt — spökeri
skänkadus — skänk
slifft — slipade
smala — munnen
smôler — smulor
snôrka, på snôrka — drucken
snudi — klipsk, påhittig
snör te — köra till
sôl — sorl
sôpp — svamp
sôrr — surr
sta — åstad
stortöt — storgrät
stôbbåcker — stubbåker
stôge, stôga — stuga, stugan
stôl — stulit
stôrm — tala högt och vitt och brett
stäl — stjäla
stö — stadig
surmodi — ledsen och missbelåten

tart, tard — talade, talat
tebakas — tillbaka
teknocklat — tillhopastukad och förvrängd
temmä — till mig
teress — tillreds
tess, var nô tess — tills, duga något till
tessä — till sig
testärs — tillstädes
tili — tidigt
tock, tocke, tocken, tocker, tockna — sådant, sådan, sådana
tôk — tåkade, flyttade
tull — rulla
tå — utav
täjen — medtagen
täng — språng
tänga — springa förtvivlat fort
töt — grät högt, tjöt

ufre — ofred
ugörli, ugörlitt — ogörlig, ogörligt, omöjlig, omöjligt
uhöfsa — ohyfsad
unna — undan
utta — utan
uvôrne — ovarsamma

vala — världen
vacktn'en ôpp — vaknade han upp

valls, hôlls — huruledes
varr, varrer — värre
vasken — varken
vassån — vattensån
vemmä — vid mig
verke — virket
vesen — vissnad
vien — vinden
vôle, va ä dä vôle? — vad är det fatt?
vôr — varit
vrôla te — vrålade till

yg, yger, yga — öga, ögon ögonen

åg — också
ågd — ägde
årn — ordna
årninger — ordningar, behandlingssätt
åssä — av sig

äll — eller
ända, ändå — ändå
änn — ända
änna kav — riktigt
ännsôm — liksom
ätter — efter
ävi — evig

Dessutom må märkas, att i övre Värmlands folkspråk många slutändelser, även en hel del böjningsändelser, alldeles försvinna, så att man rätt ofta endast har stammen för sig. Pluraländelsen på -an har ett särskilt uttal växlande i olika trakter och i olika ord — ibland nästan som -aan, ibland som -aen — stundom följer även ett e efter — alltså -ane. För övrigt brukas numera sannolikt pluraländelsen på -ra nästan överallt i växling med den på -an och -ane.

Satiren i "Bolaggsvinsta" är delvis framkallad av hörsagor om förhållandena vid ett eller annat bruk, men hörsagor äro hörsagor och få stå i sitt värde såsom sådana, möjligen sanna, möjligen osanna.

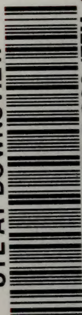
* * *

INNEHÅLL.

Boka numra ett.

Boka numra två.

* * *

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 09 03 15 006 8